

Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích

Zdravotně sociální fakulta

**ZMĚNY ŽIVOTNÍHO STYLU U IMIGRANTŮ A AZYLANTŮ V ČR
V REGIONU JIHOČESKÝ KRAJ**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Irena Zemanová

Vedoucí bakalářské práce

Mgr. Monika Měrotská

České Budějovice

2009

Lifestyle changes in immigrants and asylum seekers in the South Bohemian region in the Czech Republic

Migration as a social process is a response to more or less complex economic, environmental, social and cultural conditions of human existence. Migration reasons have changed through history. With regard to gradual population aging, migration to the Czech Republic in the following years is not only probable, this is inevitable. Lifestyle is a major factor determining health status and quality of life. Lifestyle is one of health determinants we can influence.

The theoretical part of the thesis is divided into 9 chapters. The compilation is based on monographic publications, professional journals and electronic sources usage. The chapters of the thesis deal with the issue of immigrants and asylum seekers, migration in the Czech Republic and migration in general, they give an account of minorities living in the Czech Republic, describe their integration, outline the problems associated with emigration and the impact of emigration on psychological and health status of an individual. The asylum procedure and lifestyle factors are also mentioned.

The empirical part is focused on the research of lifestyle of immigrants and asylum seekers in the Czech Republic and in their countries of origin.

The objective of the thesis is to compare lifestyles of immigrants and asylum seekers in the Czech Republic and in their countries of origin.

The research took place in the town of České Budějovice, the subregion of the South Bohemian region. Questionnaire method was used to collect the research data. The questionnaire was anonymous and contained 25 questions. The introductory questions were focused on respondents' identification data, through other questions lifestyle factors and health status were investigated. Total 100 questionnaires were distributed to the institutions providing assistance to immigrants and asylum seekers. 55 questionnaires were filled in and returned, the return rate was 55%.

The objective of the thesis was accomplished, the lifestyle of immigrants and asylum seekers in the Czech Republic in the South Bohemian region was compared to

that in their countries of origin. In my opinion it is very important to focus on foreigners integration into the Czech society, because integration does not only mean for foreigners to get rid of their habits, but may also enrich our society.

People come to our country in search of better living conditions and want to start a new life here. Therefore it should be part of state policy to ensure equal access and equal opportunities for immigrants.

I suppose it could be beneficial to make foreigners familiar with the current situation in the Czech Republic and to draw their attention to difficulties they may encounter while seeking a better life.

Změny životního stylu u imigrantů a azylantů v České republice v regionu Jihočeský kraj.

Migrace jako sociální proces je odpovědí na více či méně komplexní ekonomické, ekologické, sociální a kulturní podmínky existence člověka. Během dějin se důvody pro migraci lidstva měnily. Vzhledem k prognóze postupného stárnutí obyvatelstva je migrace do České republiky v nadcházejících letech nejen pravděpodobná, ale také nezbytná. Životní styl je významná determinanta určující zdravotní stav a také kvalitu života. Životní styl se řadí mezi determinanty zdraví, které jsou ovlivnitelné.

Teoretická část bakalářské práce je rozdělena do 9 kapitol, pro jejíž zpracování bylo využito monografických publikací, odborných časopisů a elektronických zdrojů. Každá kapitola přibližuje problematiku imigrantů a azylantů, migraci na území České republiky a migraci obecně, popisuje menšiny vyskytující se na území České republiky, přibližuje oblast integrace, nastiňuje problémy spojené s emigrací a její vliv na psychický a tedy i zdravotní stav jedince. Popisuje azylovou proceduru a faktory životního stylu.

Empirická část je zaměřena na výzkum životního stylu u imigrantů a azylantů v České republice a v zemi jejich původu.

Cílem bakalářské práce je porovnat životní styl imigrantů a azylantů v České republice a v zemi jejich původu.

Místem ve kterém výzkum probíhal, byly České Budějovice, které jsou spádovou oblastí pro celý Jihočeský kraj. Ke sběru dat byla využita metoda dotazníku. Dotazník byl anonymní a obsahoval 25 otázek. Úvodní otázky byly orientované na identifikační údaje respondentů, dále byly zkoumány faktory životního stylu a zdravotní stav. Celkem bylo rozdáno 100 dotazníků do institucí zabývajících se pomocí uprchlíků a migrantům. Navráceno jich bylo 55, což činí 55% návratnost.

Cíl práce byl naplněn, byl porovnán životní styl imigrantů a azylantů v České republice v Jihočeském kraji a v zemi jejich původu. Myslím si, že je velice důležité se zaměřit právě na oblast integrace cizinců do české společnosti, vždyť integrace neznamená pouze zbavit se svých zvyků, ale může velmi obohatit naši společnost.

Lidé přicházejí do ČR hledat lepší životní podmínky a chtějí zde začít nový život. Proto by mělo být součástí státní politiky zajišťovat imigrantům rovný přístup a rovné příležitosti.

Domnívám se, že by bylo přínosné přiblížit cizincům současnou situaci v České republice a upozornit je na úskalí, které je mohou na cestě za lepším životem potkat.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Změny životního stylu u imigrantů a azylantů v ČR v regionu Jihočeský kraj, zpracovala samostatně pouze s použitím pramenů a literatury v seznamu citované literatury.

Prohlašuji, že v souladu s §47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce a to v nezkrácené podobě/v úpravě vzniklé vypuštěním vyznačených částí archivovaných Zdravotně sociální fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

V Českých Budějovicích.....

podpis studenta

Obsah

ÚVOD.....	11
1. SOUČASNÝ STAV	12
1.1 Lidská migrace.....	12
1.2 Migrace v českých zemích.....	12
1.2.1 Migrace před rokem 1989.....	12
1.2.2 Migrace po roce 1989	13
1.3 Přehled základních pojmů.....	13
1.3.1 Azylant.....	13
1.3.2 Etnická skupina.....	14
1.3.3 Imigrace.....	14
1.3.4 Imigrant.....	14
1.3.5 Migrace	14
1.3.6 Kultura.....	14
1.3.7 Kulturní pluralita	14
1.3.8 Multikulturalismus	15
1.4 Národnostní menšiny	15
1.4.1 Slováci	15
1.4.2 Romové	16
1.4.3 Poláci	17
1.4.4 Němci	17
1.4.5 Maďaři.....	18
1.4.6 Ukrajinci a Rusíni.....	18
1.4.7 Rusové.....	19
1.4.8 Bulhaři	19

1.4.9	Chorvati	20
1.4.10	Řekové	20
1.4.11	Rumuni	20
1.5	Integrace	21
1.6	Azylová procedura v České republice	22
1.6.1	Důvody pro udělení azylu.....	22
1.6.2	Řízení o azylu.....	22
1.6.3	Důvody vylučující udělení azylu	23
1.6.4	Počty azylantů v ČR	24
1.7	Psychologické problémy emigrace.....	25
1.7.1	Adaptace	25
1.7.2	Izolace	26
1.7.3	Deprese	26
1.7.4	Kulturní šok	27
1.7.5	Posttraumatická stresová porucha	28
1.8	Životní styl	29
1.8.1	Definice zdraví.....	29
1.8.2	Hlavní determinanty zdraví.....	29
1.9	Faktory životního stylu	29
1.9.1	Zátěž a stres	30
1.9.2	Nezaměstnanost	30
1.9.3	Životospráva	31
1.9.4	Pohybová aktivita	31
1.9.5	Spánek	32
1.9.6	Alkohol	33

1.9.7	Kouření.....	34
2.	CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY	35
2.1	Cíl práce.....	35
2.2	Hypotézy	35
3.	METODIKA.....	36
3.1	Použité metody a techniky sběru dat	36
3.2	Charakteristika výzkumného souboru	36
4.	VÝSLEDKY.....	37
4.1	Otázka č. 1 „Věk“	37
4.2	Otázka č. 2 „Pohlaví“	38
4.3	Otázka č. 3 „Národnost“	39
4.4	Otázka č. 4 „Status“	40
4.5	Otázka č. 5 „Rodinný stav“	41
4.6	Otázka č. 6 „Vzdělání“	42
4.7	Otázka č. 7 „Zaměstnání v ČR“	43
4.8	Otázka č. 8 „Zaměstnání v zemi původu“	44
4.9	Otázka č. 9 „Volný čas v ČR“	45
4.10	Otázka č. 10 „Volný čas v zemi původu“	46
4.11	Otázka č. 11 „Způsob získání znalostí českého jazyka“	47
4.12	Otázka č. 12 „Rodný jazyk v ČR“	48
4.13	Otázka č. 13 „Přátelé“	49
4.14	Otázka č. 14 „České svátky, tradice“	50
4.15	Otázka č. 15 „Kultura v ČR“	51
4.16	Otázka č. 16 „Kultura v zemi původu“	52
4.17	Otázka č. 17 „Sport v ČR“	53

4.18	Otázka č. 18 „Frekvence sportovních aktivit v ČR“	54
4.19	Otázka č. 19 „Sport v zemi původu“	55
4.20	Otázka č. 20 „Frekvence sportovních aktivit v zemi původu“	56
4.21	Otázka č. 21 „Konzumace alkoholu v ČR“	57
4.22	Otázka č. 22 „Frekvence konzumace alkoholu v ČR“	58
4.23	Otázka č. 23 „Konzumace alkoholu v zemi původu“	59
4.24	Otázka č. 24 „Frekvence konzumace alkoholu v zemi původu“	60
4.25	Otázka č. 25 „Kouření v ČR“	61
4.26	Otázka č. 26 „Množství vykouřených cigaret denně“	62
4.27	Otázka č. 27 „Kouření v zemi původu“	63
4.28	Otázka č. 28 „Intenzita kouření v zemi původu“	64
4.29	Otázka č. 29 „Preventivní prohlídky“	65
4.30	Otázka č. 30 „Kvalita života“	66
4.31	Otázka č. 31 „Kvalita života: zhoršení“	67
4.32	Otázka č. 32 „Finanční situace“	68
4.33	Otázka č. 33 „Zdravotní stav“	69
5.	DISKUZE	70
6.	ZÁVĚR	78
7.	KLÍČOVÁ SLOVA	80
8.	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ:	81
9.	PŘÍLOHY	85
	Příloha č. 1 – Dotazník	86

ÚVOD

Jako téma bakalářské práce jsem si zvolila problematiku životního stylu imigrantů a azylantů v Jihočeském kraji, jelikož začleňování a asimilace cizinců do majoritní společnosti je každodenní tématem. Migrace cizinců do České republiky je veřejností považována spíše za negativní jev. Česká společnost má stále zakódované staré předsudky. Přetrvává tendence hodnotit a interpretovat všechny jevy z pohledu vlastní kultury. Způsob života jiných skupin je často chápán jako odchylka od optimálního stavu.

V současnosti se o problémech etnických menšin hovoří především nikoli v souvislostech jejich obohacujícího vlivu, nýbrž v souvislostech jejich nerovnocenného nebo nerovnoprávného postavení ve většinové společnosti. V poslední době se ale také rozmáhá pozitivní diskriminace.

Střet kultur v České republice je v poslední době častý a příčinou je také vstup České republiky do EU a rozšíření Schengenského postoru. Česká republika pro cizince již není pouze tranzitní zemí, ale stává se pro mnoho cizinců zemí cílovou.

Postavení menšiny a kvalitu jejího vztahu ve většinové společnosti je podmíněn sociálním statutem. Sociální status, který etnická menšina zaujme ve většinové společnosti, je významným činitelem jejího života. Menšina tedy nemusí být pouze rovnocenným partnerem nebo společensky okrajovou skupinou. Naopak, může se stát zprostředkovatelem civilizačního pokroku a dosud nedosažených kulturních hodnot. Solidarita a pomoc v nouzi lidem, kteří opustili svoji zemi, protože se v ní necítili bezpečně by mělo být ve vyspělých zemích samozřejmostí.

Svou prací bych chtěla umožnit krátký pohled do problematiky menšin. Zaměřila jsem se nejen na oblast životního stylu, ale snažila jsem se také přiblížit problémy, které se mohou po emigraci vyskytnout. Vytyčila jsem si cíl porovnat životní styl imigrantů a azylantů, jelikož může významně ovlivnit zdravotní stav jedince.

1. SOUČASNÝ STAV

1.1 *Lidská migrace*

Migrace jako sociální proces je odpovědí na více či méně komplexní ekonomické, ekologické, sociální a kulturní podmínky existence člověka. Migrace existuje stejně dlouho jako lidstvo, neboť pohyb z místa na místo patří k podmínkám lidského bytí. [1]

Standardní slovníková definice termínu lidská migrace zní zhruba takto: „pohyb lidí z jednoho místa či země na druhé, kde se chtějí usadit, jak uvádí Russel“. Ani zdaleka však nevystihuje hloubku významu či rozsah tohoto fenoménu v dějinách lidstva i soudobém světě. Lidé migrují již mnoho tisíciletí, avšak v posledních desetiletích nabrala migrace na intenzitě i rozmanitosti. Během dějin se důvody pro migraci lidstva měnily. Současné proudy migrace ve světě jsou neuvěřitelně rozmanité. V zásadě je však lze rozdělit podle tří kritérií: na vnitřní a mezinárodní migraci, na nucenou a dobrovolnou migraci a na trvalou a dočasnou migraci. [23]

1.2 *Migrace v českých zemích*

1.2.1 *Migrace před rokem 1989*

„Až do pádu komunistického režimu v roce 1989 lze bývalé Československo považovat z hlediska migrace za zemi zdrojovou. V historii došlo v několika obdobích (po roce 1938, 1948, 1968) k emigraci významnějšího počtu lidí motivované především politicky. Významnější příliv imigrantů do země se v době komunistického režimu nevyskytl. Kromě nepříliš velké a z dnešního pohledu neproblémové imigrace politických uprchlíků z Řecka v padesátých letech (činilo asi 12 000 osob), byla určitou výjimkou tzv. internacionální pomoc v osmdesátých letech. Na základě mezivládních dohod tehdy docházelo k regulovanému příchodu zahraničních dělníků z Vietnamu, Kuby, Polska a některých dalších zemí. Celkově však malý rozsah imigrace způsobil nepřipravenost české společnosti přijímat nové, méně socio-kulturně tradiční obyvatelstvo. To se týkalo i pokusů integrovat v průběhu osmdesátých let několik desítek tisíc vietnamských, kubánských a angolských imigrantů.

Specifickým případem migrace je pro české země průběžný přesun slovenských Romů do západních částí bývalého Československa, jak uvádí Mighealthnet“. [14]

1.2.2 Migrace po roce 1989

Globalizace a zvýšená mobilita pracovních sil v EU znamená i pro Českou republiku nárůst počtu migrantů a vytváření etnicky a kulturně různorodého prostředí. Je to také důsledek zvyšování ekonomického potenciálu země a zlepšování životní úrovně. Příliv většího počtu cizinců a s ním spojené společenské procesy jsou pro tradičně homogenní české země relativně novým jevem. Česká republika uplatňuje po roce 1989 ve vztahu k přijímání cizinců v zásadě liberální přístup. Svědčí o tom rychle rostoucí zájem o naši zemi a prudké změny v počtech těch, kteří zde hledají svůj domov. Počátek 21. století lze z hlediska migrace charakterizovat jako období rychlého růstu počtu zde usazených cizinců. Po jejich mírném poklesu v r. 2000 dochází k opětovnému nárůstu, který pokračuje až do současnosti. Lze se domnívat, že se nebude jednat pouze o snahu přistěhovalců žít v ČR, ale i o snahu českého státu vytvořit pro přistěhovalce příznivé sociálně-ekonomické podmínky, a tím do jisté míry kompenzovat deficit domácího demografického vývoje. I přesto, že nárůst imigrace je významný, ČR se zatím neblíží průměrným hodnotám imigrace ve vyspělých evropských zemích.[14]

1.3 Přehled základních pojmů

1.3.1 Azylant

„Azylantem se rozumí cizinec, kterému byl podle tohoto zákona udělen azyl, a to po dobu platnosti rozhodnutí o udělení azylu. Azyl se cizinci udělí, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo, v případě že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště, jak uvádí zákon č. 350/2005 Sb.“ [34]

1.3.2 Etnická skupina

Etnická skupina je taková skupina, která má kulturní tradici, vlastní identitu, ale je součástí většího společenství.[28]

1.3.3 Imigrace

Přistěhovalectví neboli imigrace (opakem je emigrace) je proces, při němž se na území státu usazují obyvatelé přicházející ze zahraničí. Imigrant je osoba přicházející do země za účelem pobytu dlouhodobějšího charakteru.[27]

1.3.4 Imigrant

Cizinec, přicházející do země za účelem pobytu dlouhodobějšího charakteru.[27]

1.3.5 Migrace

Migrace je přesun jednotlivců i skupin v prostoru, který je spolu s porodností a úmrtností klíčovým prvkem v procesu populačního vývoje a výrazně ovlivňuje společenské a kulturní změny obyvatel na všech úrovních. S ekonomickým rozvojem se intenzita migrace neustále zvyšuje.[27]

1.3.6 Kultura

Kultura je celistvý systém významů, hodnot a společenských norem, kterými se řídí členové určité společnosti a které prostřednictvím socializace předávají dalším generacím.[22]

1.3.7 Kulturní pluralita

Kulturní pluralita je teoretický princip, podle něhož se uznává, že jednotlivá společenství mají své specifické kultury, které je nutno považovat za zcela rovnocenné.[3]

1.3.8 Multikulturalismus

Je chápán jako faktický stav, jako konstatování existence rozmanitých kultur. Zdůrazňuje pozitivní přínos soužití různých skupin pro celou společnost i stát. [24]

1.4 Národnostní menšiny

Národnostní menšiny lze definovat ze dvou hledisek: jednak z hlediska státní legislativy a jednak z hlediska kulturních souvislostí koexistence dvou početně nerovnocenných národních/etnických subjektů, které žijí na určitém teritoriu, v moderní době vymezeném hranicemi státu. [14]

V České republice působí řada národnostních menšin. „Za národnostní menšinu je považováno společenství občanů ČR žijících na území současné ČR, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla společným etnickým původem, jazykem, kulturou a tradicemi, tvoří početní menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem společného úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury a zároveň za účelem vyjádření a ochrany zájmů jejich společenství, které se historicky utvořilo, jak je uvedeno v zákoně 273/2001 Sb.“ [35]

1.4.1 Slováci

Největší národnostní menšinou v ČR jsou Slováci. Slováci přicházeli do Čech již v osmnáctém století, tehdy především studovat. Někteří se zde již tenkrát usídlili. Po vzniku Československé republiky přišlo na Moravu a do Čech mnoho Slováků studovat i pracovat, ještě více jich přišlo za prací po roce 1945, a po roce 1968, kdy byl stát změněn na federaci. Po rozdělení Československa se tito Slováci stali národnostní menšinou v novém státě.

V ČR žije přibližně sto osmdesát tisíc Slováků, žijí především ve velkých městech, v některých severomoravských vytváří souvislé osídlení bloků a ulic. Vzhledem k jazykové blízkosti nemají žádné větší problémy, dochází však k jejich pozvolné asimilaci. Na místech s větší koncentrací slovenské menšiny jsou otevřeny

základní školy se slovenským vyučovacím jazykem (Karviná), jinde je umožněno a státem dotováno vyučování slovenského jazyka jako nepovinného předmětu. Stát podporuje slovenský národnostní tisk (Slovenské listy, Dotyky, Korene). Příslušníci slovenské národnostní menšiny se potýkají především s asimilací. Asimilace probíhá sice spontánně, ale příslušníci menšiny vytýkají českému státu, že této asimilaci nebrání. Často srovnávají situaci se Slovenskem, kde žije mnohem méně Čechů, ale přesto zde vychází mnoho knih v českém jazyce a televize vysílá české filmy.

1.4.2 Romové

Druhou co do početnosti národnostní menšinou jsou nesporně Romové. Romové jsou na území České republiky již od patnáctého století, ačkoli téměř všichni, kteří zde žili před druhou světovou válkou, byli v průběhu okupace vyvražděni v koncentračních táborech (zůstalo cca 600 osob). Ostatní Romové se přistěhovali převážně ze Slovenska po roce 1945, částečně dobrovolně, částečně pod nátlakem komunistického režimu. Až do roku 1988 státní orgány usilovaly o jejich úplnou asimilaci. Mluvit romsky bylo možné jen v soukromí, děti ve škole byly vedeny k tomu, aby svůj jazyk i všechny tradice zapomněly. Dospělí pracovali převážně v nekvalifikovaných profesích a žili rozptýleně na celém území s většími koncentracemi v průmyslových městech severních Čech, severní Moravy a ve Slezsku.

Dnes jsou Romové uznanou národnostní menšinou se zaručenými menšinovými právy, sdružují se na národnostním principu, vydávají periodické i neperiodické publikace v romštině, rozvíjí svou kulturu na každoročních festivalech. V česko-romské verzi vychází časopisy *Romano Hangos*, *Romano vodi* a *Kereka*. U větší části Romů však došlo k sociálnímu propadu, jsou vytlačováni na okraje měst a stávají se závislí na sociálních dávkách.[11]

1.4.3 Poláci

Třetí nejpočetnější menšinou jsou Poláci. Tradičně (od nepaměti) žijí na severu Moravy v dnešních okresech Karviná a Frýdek-Místek. Menšinové polské školství se skládá z několika základních škol, gymnázií a středních odborných škol. Pro malé děti je zřízeno padesát mateřských škol. V polském jazyce vychází státem dotované noviny *Głos ludu* a dále časopisy *Zwrot*, *Nasza gazетка*, *Pražsky kuryr*. Stát prostřednictvím grantů podporuje i vydávání knih menšinových autorů v polském jazyce. Polský jazyk užívá ve svém vysílání regionální studio Českého rozhlasu. Na celém území, kde polská menšina žije, lze zachytit vysílání polské televize. Poláci v ČR si stěžují na diskriminaci při vstupu na vysoké školy (přijímací zkoušky je možno vykonat pouze v českém jazyce), pociťují diskriminační přístup i při jednání na některých úřadech a jsou rovněž přesvědčeni, že příspěvky státu na rozvoj národnostní kultury jsou malé. Kritizují i přijatý zákon o právech příslušníku národnostních menšin, jako obtížně vymahatelný.[7]

1.4.4 Němci

Čtvrtou co do početnosti národnostní menšinou jsou Němci. V českém pohraničí a v českých městech žili od třináctého století, kdy je do země přizval Přemysl Otakar II. Dnes se svými čtyřiceti tisíci tvoří jen malý zbytek kdysi velké menšiny. Většina příslušníků této menšiny patří ke starším lidem, mladší generace Němců v ČR se plně asimilovaly a dnes se již nechtějí vrátit k původní národnosti. Němci se stali plnohodnotnou národnostní menšinou teprve po roce 1990. Jestli původně žili především v českém pohraničí a ve velkých městech, dnes žijí relativně rozptýleně po celém území. Proto dodnes nevzniklo německé národnostní školství plně dotované státem (existují soukromé německé školy dotované ze zahraničí). V počátcích jim pomohli krajané vysídlení do Německa a Rakouska. Státní podporu získal německý národnostní tisk, týdeníky *Landes-Anzeiger*, *Landes Zeitung* a *Prager Volkszeitung*, podporováno je také vydávání neperiodických publikací v německém jazyce.

Ve spolupráci s českými občany se podílí na obnově památek a sociální pomoci slabším a nemocným osobám. Občané německé národnosti se organizují do mnoha

občanských sdružení regionálního charakteru z nichž některá mají přeshraniční působnost.[7]

1.4.5 *Maďaři*

Maďaři jsou v České republice jednou z nejmladších menšin. První přicházeli především do Prahy a velkých měst po vzniku Československa ze Slovenska a Zakarpatí, nejvíce jich bylo do Čech deportováno po roce 1945 kdy byli vysídlováni do Maďarska a jistá část (především odborníci) i do Čech na převýchovu. Později jim bylo umožněno vrátit se na Slovensko, ale jejich domy mezi tím buď přestaly existovat, nebo již měly nové obyvatele. Tak mnoho Maďarů zůstalo v ČR. Dnes jich zde rozptýleně žije zhruba deset tisíc. Většinou se do značné míry asimilovali, ale dosud mají vztah k maďarskému jazyku a kultuře. Maďarské národnostní školství nevzniklo a vzhledem k rozptýlenému osídlení ani nevznikne, ale maďarská občanská sdružení pořádají se státní podporou pro děti menšiny kurzy jazyka a prvků kultury. Maďarská menšina s podporou státu vydává *Pragai Tükör*.

1.4.6 *Ukrajinci a Rusíni*

Ukrajinci a Rusíni přicházejí do českých zemí po vzniku samostatného Československa. Většinou zde studují, po studiích se zde někteří usazují na trvalo. Nedostatek pracovních příležitostí v Zakarpatí přiměl nemalý počet tamních obyvatel hledat obživu v Čechách a především na Moravě. Vznik Sovětského svazu a jeho represivní politika vůči šlechtě a buržoazii vyhnání mnohé Ukrajince i Rusíny z vlasti a někteří z těchto vyhnanců nacházejí nový domov v České republice. Mezi válkami bylo v ČSR již tolik ukrajinských a rusínských emigrantů, že bylo možno založit se státní podporou nejen ukrajinské gymnázium, ale i univerzitu, pedagogický ústav a polytechniku.

Početnost ukrajinské a rusínské menšiny se podstatně snížila v průběhu války a hlavně bezprostředně po ní. Před blížící se sovětskou armádou uprchli mnozí dále na

západ, a ti kteří zůstali, odvěkli mnohé sověti do Sovětského svazu. Došlo k zákazu všech národnostních spolků a zrušením ukrajinských národnostních škol. Ukrajinci a Rusíni užívají stejný jazyk, ale lpí na svých kulturních odlišnostech. Sdružují se do více občanských sdružení a s podporou státu pěstují svůj jazyk a kulturu. V současné době imigrovalo do ČR mnoho Ukrajinců za prací, někteří zde mají dlouhodobý pobyt, oženili se zde, založili rodiny a dostali občanství. Lze očekávat, že právě touto cestou se tato menšina bude i nadále zvětšovat. Ukrajinská menšina vydává čtvrtletník Porohy.

1.4.7 Rusové

Rusové přicházejí na Moravu a do Čech především po roce 1918. Emigranti prchající před bolševickým terorem jsou v České republice přijímáni s otevřenou náručí, jedná se především o lidi vzdělané z vyšších společenských vrstev. Také mnozí českoslovenští legionáři si z Ruska přivedli ženy. Ve dvacátých letech žilo v ČSR na 35 tisíc Rusů. Později se jejich počet začal snižovat, většinou odcházeli dále na západ, z části i do Ameriky. Válka a události po roce 1945 počet Rusů podstatně snížily. Pod komunistickou vládou to potomci ruských emigrantů neměli lehké. Jakákoliv spolková činnost jim byla zakázána a pouze povinné vyučování ruského jazyka jim umožnilo udržet si vlastní jazyk a kulturu. V tomto období mnoho českých studentů volí jako jedinou možnost zahraničního studia studium v Sovětském svazu a zde se neřídka ožení a svého ruského partnera si přivezou domů. Tito partneři se ale ve většině případů zcela asimilovali. Po roce 1993 přichází Rusové do ČR za prací. Také z nich mnozí získávají možnost dlouhodobého pobytu, zakládají zde rodiny a žádají o občanství. Ruská národnostní menšina se bude touto cestou nadále zvětšovat.

1.4.8 Bulhaři

Bulhaři přicházejí do Čech v druhé polovině 19. století. Přicházejí do ČR studovat, nebo pracovat jako zahradníci, kteří často zbohatli a usadili se zde natrvalo. Větší vlna přistěhovalců z Bulharska přišla do Čech po roce 1923, kdy Bulharsko

ovládli fašisté. Čeští Bulhaři se v období II. světové války účastnili partizánského odboje i pražského povstání a proto byl po roce 1945 jejich osud příznivější. Dále do ČR přicházeli studenti i dělníci z Bulharska a někteří se zde usidlovali natrvalo. Mnozí se asimilovali a tak se dnes k bulharské národnosti hlásí jen 4 tisíce Bulharů.

1.4.9 Chorvati

Chorvati se začali na jižní Moravě usidlovat okolo roku 1530, kdy opustili svou vlast před nájezdem Turků. Na Moravě založili několik vesnic v úrodné oblasti a, tak většina zde již zůstala. V průběhu let se někteří Chorvaté počestili a plně asimilovali, jiní poněmčili, a jim hrozil po roce 1945 odsun. Bohaté chorvatské vesnice byly však trnem v oku okolním obyvatelům a ti navrhovali hromadný odsun všech Chorvatů. Naštěstí k tomu nedošlo. Nicméně někteří Chorvaté nečekali na výsledek a své vesnice opustili. Jiní byli násilím deportováni a vystěhováni ze tří vesnic do 188 obcí. I když jim bylo později umožněno vrátit se do jejich rodiště, křivda nebyla nikdy zcela odčiněna a stín roku 1948 leží dosud na vzájemných vztazích s Čechy.

1.4.10 Řekové

Řekové přišli do Československa teprve v souvislosti s občanskou válkou, která probíhala v Řecku v letech 1946-49. Nejprve Československo přijalo tři a půl tisíce řeckých sirotků, kteří zde pak vyrůstali v dětských domovech, později poskytlo azyl deseti tisícům dospělých, kteří utíkali před vítězi občanské války. Když se v šedesátých letech v Řecku prosadily demokratické poměry, vrátila se většina Řeků do vlasti, v České republice zůstalo asi tři tisíce Řeků. Kulturní činnost Řeků je velmi pestrá a všechny řecké obce připravují a realizují bohatý kulturní a společenský program.

1.4.11 Rumuni

První přistěhovalci z Rumunska (tehdy nazývaného Valachie) se usadili na Valašsku v 15. až 17. století. Tito první přistěhovalci se během let zcela asimilovali a

z jejich původní kultury zůstaly jen některé místní názvy. Koncem druhé světové války se usadilo v Československu několik desítek rumunských vojáků, kteří přišli se sovětskou armádou. V padesátých letech pak přišlo do Čech deset tisíc zemědělských dělníků z nichž někteří si zde založili rodiny a usadili se na trvalo. Také v současné době přichází z Rumunska, které je stíženo ekonomickou krizí, mnoho Rumunů, kteří v ČR hledají útočiště a usilují o získání azylu. Nepočetná rumunská menšina se bude do budoucna jistě zvětšovat.

Na území ČR existují další etnické a národnostní skupiny, avšak nejedná se o menšiny, neboť jejich příslušníci nejsou občany ČR – jde např. o Vietnamce.[25]

1.5 Integrace

Integraci lze vymezit jako proces postupného začleňování nově příchozích do stávajících vazeb a struktur společnosti. Integrace jako komplexní jev má své podmínky i aspekty ekonomické, sociální, kulturní, právní a politické. Integrace je přirozeným důsledkem migrace, který je z hlediska trvalého udržení a obnovování základních principů demokratických společností, mezi něž patří především princip participace a rovnost, žádoucím jevem. [12]

Rozeznáváme tři typy integračních programů: francouzský asimilační (imigranti musí přijmout atributy většinové společnosti), německý diskriminační model (imigranti jsou izolováni od majoritní společnosti) a anglosaský multikulturní model (imigranti participují ve společnosti, ale udržují si svou identitu. V současnosti můžeme v rámci Evropské unie pozorovat přechod k omezenému modelu multikulturní integrace. [25]

V souvislosti s narůstající migrací jsou státy nuceny reagovat na změny etnického složení obyvatelstva odpovídajícími vládními programy. Ty se liší svými přístupy k etnickým menšinám a jejich vztahu s majoritní společností či integračními postupy.

Základní dokument a východisko pro zpracování koncepce imigrační politiky České republiky vychází z usnesení vlády č. 55/2003 Zásady politiky vlády v oblasti migrace cizinců. Podstata usnesení spočívá v prosazování řídicí role státu v oblasti

migrace, bránění nelegální migraci a podpory imigrace, zejména té, která je pro stát do budoucna přínosná. Za cílovou skupinu v rámci Koncepce integrace cizinců na území ČR jsou obecně považováni dlouhodobě legálně usazení cizinci, kteří žijí na území ČR nejméně po dobu jednoho roku. Uvedené skupině cizinců by měl být umožněn přímý a plnohodnotný přístup k opatřením na podporu jejich integrace, uplatňovaným vládou ČR v rámci Koncepce integrace cizinců na území ČR.

Mezi hlavní cíle Koncepce integrace cizinců na území ČR patří zejména: Přiblížit postavení legálně a dlouhodobě usazených cizinců právnímu postavení občanů ČR, důsledná ochrana přístupu cizinců k základním lidským právům a svobodám (včetně politických, hospodářských, sociálních a kulturních práv na území ČR). Uplatňovat princip rovného přístupu a rovné příležitosti pro cizince a to zejména ve vztahu k jejich právnímu postavení a ochraně, zaměstnávání a podnikání, bydlení, kultuře, náboženství a jazyku, vzdělávání, zdravotní péči a účasti na veřejném a politickém životě v ČR, včetně veřejné ochrany cizinců před diskriminací.[13]

1.6 *Azylová procedura v České republice*

Azylová procedura v České republice upravena zákonem 350/2005 Sb., o azylu.

1.6.1 *Důvody pro udělení azylu*

Azyl se uděluje cizinci, který je ve státě, jehož je občanem, pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě. Kromě těchto důvodů může být výjimečně udělen tzv. humanitární azyl. Za účelem sloučení rodiny může být následně udělen azyl i manželce (manželovi) azylanta, dítěti (dětem) mladšímu 18-ti let.[2]

1.6.2 *Řízení o azylu*

Cizinec, který vstupuje na území České republiky s úmyslem požádat o azyl, musí svůj záměr sdělit policii, což může učinit na hraničním přechodu. Musí se dostavit do

přijímacího střediska, kde probíhá vstupní procedura. Pobyť v přijímacím středisku slouží k založení základních dat do evidence, provedení lékařských prohlídek a karanténních opatření.

Žadateli je po dobu azylového řízení uděleno vízum k pobytu na dobu 90 dnů. Na základě zákona vydá ministerstvo vnitra do 90 dnů rozhodnutí ode dne zahájení řízení, ale ministerstvo může tuto lhůtu prodloužit.

Po dobu, kdy žadatelé čekají na konečné rozhodnutí, jsou ubytováni v pobytových střediscích, kde má zajištěno bezplatné bydlení, zdravotní péči, stravu a základní hygienický standard. Žadatel má také možnost pobytový tábor kdykoli opustit, popř. pobývat v soukromí.

Po celou dobu procedury má žadatel o azyl možnost kontaktovat kancelář Vysokého komisaře Spojených národů pro uprchlíky či nevládní organizace, které poskytují právní a sociální poradenství. Tyto služby jsou poskytovány bezplatně. Po jisté době absolvuje žadatel pohovor. Formou pohovoru, který je veden pracovníky Ministerstva vnitra, jsou zjišťovány důvody, které vedly k podání žádosti o azyl. V případě, že azyl nebude udělen, může žadatel podat žalobu proti rozhodnutí ministerstva ke krajskému soudu, a pokud bude opětovně zamítnuta, může podat kasační stížnost k Nejvyššímu správnímu soudu. Pokud ani potom cizinec azyl v ČR nezíská, musí podle zákona vycestovat mimo území ČR.

Pokud je cizinci azyl udělen, stává se azylantem a získává trvalý pobyt v ČR. Jako azylant se může přihlásit do tzv. státního integračního programu, v rámci kterého má zajištěnou bezplatnou výuku češtiny, možnost bydlení a pomoc při uplatnění na trhu práce. [34]

1.6.3 Důvody vylučující udělení azylu

Azyl nebude cizinci udělen, pokud uvádí pouze ekonomické důvody, úmyslně uvádí nesprávné údaje, se dopustil trestného činu proti míru, válečného trestného činu

nebo trestného činu proti lidskosti ve smyslu mezinárodních dokumentů obsahujících ustanovení o těchto trestných činech, přichází ze státu, který Česká republika považuje za třetí bezpečnou zemi nebo bezpečnou zemi původu, nebo má více než jedno občanství a nepožádal o ochranu v jednom ze států, jehož občanství má. V takových případech je žádost považována za zjevně neodůvodněnou.[33]

1.6.4 Počty azylantů v ČR

Počty uznaných azylů jsou u nás dlouhodobě nízké a počet žádostí trvale klesá. Ačkoli česká ekonomika stále roste a s ní i životní úroveň, zájemců o azyl oproti minulým létům ubývá. [8]

V roce 2008 byl azyl udělen celkem 157 žadatelům a dalším 132 osobám byla udělena tzv. doplňková ochrana. Nejpočetnější skupinu azylantů tvoří uprchlíci z Myanmaru, kteří byli do ČR přesídleni v říjnu 2008 (26 osob), dále uprchlíci z Běloruska (19), Ruské federace (18), Ukrajiny (17), Kazachstánu (14), Iráku (10) a 11 žadatelů bez státní příslušnosti.

Nejčastěji žádali v České republice o azyl občané Ukrajiny. I v roce 2008 tvořili se 321 žádostmi nejpočetnější skupinu (tj. 19,38 % všech podaných žádostí). Dalšími početnými skupinami žadatelů byli občané Turecka (251) a Mongolska (193).

Ačkoliv trendem je snižování počtu žádostí, u některých skupin dochází naopak k jejich zvýšení. K výraznému nárůstu žádostí došlo u žadatelů z Afghánistánu, Mongolska a Kazachstánu, mírně se navýšily počty žadatelů také ze Sýrie, Turecka, Gruzie, Ukrajiny a Vietnamu.

Statisticky významnou skupinou žadatelů byli i uprchlíci z Myanmaru, kteří do České republiky přijeli v rámci pilotního přesídlovacího programu vlády. [4]

Důvodem nízkého počtu žádostí o azyl v České republice přispívá fakt vstupu do Evropské Unie. Tento trend ale také zaznamenaly i vyspělé země na celém světě, kdy v roce 2006 byl rekordně nejnižší počet žádostí o azyl od roku 1987. Důvodů ale může být více: menší atraktivita institutu azylu, kdy migranti kvůli přísnějším zákonům využívají jiné způsoby vstupu a legalizace svého pobytu v cizí zemi jako například účelové sňatky a otcovství a další možnosti.[8]

1.7 Psychologické problémy emigrace

Emigrace ve smyslu trvalé změny dosavadního životního prostředí znamená vždy velký zásah do života jedince. Emigrace patří nesporně k těm životním situacím, které kladou na člověka zvláště velké nároky. Po náhlém a většinou násilném vytržení z dosavadního prostředí, okruhu přátel a spolupracovníků, přichází jedinec a s ním i jeho rodina, přátelé a mnozí další neznámí do nového cizího prostředí, aby v něm dále utvářel svůj osud a osudy svých bližních.[5]

1.7.1 Adaptace

Příchodem do nového prostředí začíná proces přizpůsobování: člověk se orientuje, poznává, srovnává. Každý člověk má jinou schopnost přizpůsobování. Je pochopitelné, že lépe a rychleji se přizpůsobuje člověk mladý, který ví, proč se přizpůsobuje a jež pohání potřeba se začlenit a uplatnit. Je však třeba si uvědomit, že i takový jedinec má meze své přizpůsobivosti, jež mu někdy zcela proti jeho vůli brání v úplném splynutím s novým prostředím. Proces naprosté adaptace zpravidla bývá záležitostí několika generací. Jedinec by se měl snažit poznat své nové prostředí co nejdůkladněji. K tomu je nutné osvojit si řeč co nejlépe a v době co nejkratší. Proniknout do společnosti, znamená především snažit se pochopit její zvláštnosti a problémy. Je třeba si zvykat na povahově odlišné lidi z jiných národů, přijímat je bez zbytečné kritiky a výhrad.

Zájem o aktuality z kulturního a politického dění, záliby a cestování zvyšuje extenzitu i intenzitu adaptace. K tomu, aby se člověk sžil s novým prostředím, je třeba vytvořit si k němu kladné citové vazby. Člověk si může uchovat určitou autonomii

v novém prostředí v tom smyslu, že si zachovává ze své minulosti to, co považuje za hodnotnější.

Proces adaptace (znovupřizpůsobování) vyžaduje značné úsilí, trvá dlouho a bere mnoho energie.[5]

1.7.2 Izolace

Je třeba si uvědomit, že emigrace znamená mimo jiné náhlé vytržení z prostředí s nímž byli emigranti více či méně srostlí. Přerušení styku s přáteli a známými, přerušení kariéry, zrušení kulturních vlivů. Jde nejen o prostředí, ale o citové vztahy k němu, jež jsou u nás pěstovány od mládí. Člověk je zpravidla přijímán jako reprezentant nějaké skupiny, národa, rasy, náboženství.

Je však zřejmé, že nejenom my, nýbrž naše nové prostředí spoluurčuje do jaké míry a jak dalece budeme moci do něho za určitou dobu proniknout a stát se jeho integrální součástí. Jak může emigrant poznat hranici mezi soucitem a opravdovým přijetím. Příčiny izolace mohou být mnohé. Psychologické, sociální, politické. Emigrant se může stát nesourodým článkem společnosti, může se stát předmětem přechodného zájmu, zvědavosti, charity. Odlišuje se řečí, zvyky, názory, ale také tím co zažili.

1.7.3 Deprese

Deprese bývá pojímána jako dlouhodobý a zesílený afekt smutku, někdy doprovázený úzkostí. Postižený ztrácí zájem o dění kolem sebe, upadá do apatie, je nevykonný, často pláče, špatně spí, nevěří si a někdy upadá do stavu, který se pro něj stává až nesnesitelný a z něhož hledá únik v sebevraždě. Deprese se může také objevit v souvislosti s emigrací. Je pochopitelné, že se deprese často objevuje zejména v tíživých životních situacích, k nimž bezesporu emigrace patří. Často i po několika letech se jedinec dostává nečekaně do těžké deprese.

Deprese se často objevuje v druhém období emigrace, kdy po fázi očarování novou skutečností přichází období přehodnocování dosavadního běhu života.

Deprese se může objevit i u těch, kteří si základní otázky spojené s migrací vyřešili. City prostě někdy mají své důvody, které rozum nechápe. Po překonání krize způsobené emigrantskou depresí postoupí člověk zpravidla o značný kus kupředu v procesu integrace s novým prostředím.[5]

1.7.4 Kulturní šok

Obecným problémem, se kterým se setkává většina cizinců v nové zemi je kulturní a sociální odlišnost a s tím spojený tzv. kulturní šok. Kulturní šok patří mezi přirozené reakce, které se objevují u lidí pobývajících delší dobu v cizím prostředí. Každá kultura má vlastní systém hodnot, způsoby chování, vžitá návyky a neverbální komunikace.[26]

Kulturní šok se objeví po příjezdu do cizí země jako reakce na cizí kulturu. Projevuje se v několika fázích:

- a) Fáze nadšení – po příjezdu do cizí země se dostaví euforie ze všeho nového. Cizinec vnímá jen povrchní znaky a vystačí si s vnitřním monologem.
- b) Frustrace – fáze nadšení střídá vystřízlivění. Člověk se stává přecitlivělý a podrážděný na vše negativní, začíná kritizovat i odsuzovat vše, co je horší oproti jeho původní kultuře nebo představě. Frustrace mohou vyústit až v depresi a někteří lidé tlak nevydrží a vracejí se zpět domů.
- c) Přizpůsobení – cizinec se začíná zapojovat do komunikace s místními lidmi, začíná vnímat kladné i záporné skutečnosti mnohem realističtěji.

Intenzita kulturního šoku bývá různá a může se projevit v pouhé rozladěnosti, ale někdy i vážnými psychickými stavy. Výzkumy zabývající se tímto tématem prokázaly, že v období kulturního šoku se častěji vyskytují psychosomatické poruchy, stavy podrážděnosti, únavy a apatie.

Vliv na to má délka trvání pobytu, typ osobnosti, dřívější zkušenosti, odlišnost či podobnost kultur, psychický stav a úroveň znalosti jazyka.

Velký význam pro překonání krize má podpora poskytnutá většinou populací a otevřenost ze strany cizince.[11]

1.7.5 Posttraumatická stresová porucha

Před odchodem ze své vlasti a i během cesty jsou uprchlíci mnohdy vystaveni dramatické situaci. Přicházejí z oblastí válečných událostí, někdy ztratili své blízké nebo někoho z rodiny, byly svědky mučení, únosů. Jde o událost, která téměř u každého jedince vyvolá pronikavou tíseň a výraznou stresovou reakci. Člověk nemusí být přímo obětí této události, stačí, že je jí přítomen.[18]

Bývá doprovázena opakovaným nechtěným rozpomínáním na traumata ve formě myšlenek, imaginací a snů, extrémní dlouhodobou reakcí na traumatickou událost, ztrátou pozitivních emocí, vyhýbání se situacím a činnostem, které trauma připomínají. Děti se s prožitým traumatem vyrovnávají tím, že si na tuto situaci hrají.[19]

Posttraumatická stresová porucha bývá často komplikována depresí, zneužíváním alkoholu a v poslední době drog. Odborníci udávají, že v populaci trpí touto poruchou přes 10% lidí. Postihuje ženy i muže. Průběh může být u každého člověka jiný. U někoho příznaky posttraumatické stresové poruchy odeznějí v průběhu času samy, u jiných přetrvávají mnoho let, někdy i celý život. Záleží na celé řadě faktorů, jako jsou vnitřní dispozice, osobnost člověka, životní podmínky a pomoc druhých.

Zážitek z traumatu nemusí vždy automaticky znamenat rozvoj posttraumatické stresové poruchy. Je však velmi důležité mít možnost se co nejdříve svěřit se svými prožitky. K nápravě může pomoci pouhý čas, jindy je nutná odborná psychologická pomoc.[18]

1.8 Životní styl

1.8.1 Definice zdraví

Světová zdravotnická organizace definuje zdraví jako stav kompletní fyzické, mentální a sociální pohody, a neznamena pouhou nepřítomnost nemoci. Zdraví se dělí na fyzické, psychické a sociální.

1.8.2 Hlavní determinanty zdraví

Zdraví je podmiňováno celou škálou zevních a vnitřních faktorů, které působí samostatně, vzájemně se posilují či oslabují nebo ruší. Společně tak utvářejí zdravotní stav, pocit pohody a určují délku a kvalitu jeho života.[32]

Determinanty zdraví se rozumí souhrn jevů a podmínek, které určují, popř. výrazně ovlivňují zdraví. Zahrnují širokou škálu osobních, sociálních a ekonomických faktorů i charakteristik životního prostředí. Často se připomínají tyto čtyři základní determinanty zdraví a to: genetický základ, životní prostředí, chování lidí a zdravotnické služby. Faktory psychické a behaviorální jsou výslednicí působení sociálního a vnitřního prostředí.[30]

Determinanty zdraví tak můžeme obecně rozdělit na faktory vnitřní, mezi které řadíme pohlaví, věk a vrozené předpoklady, a faktory vnější, mezi které patří zdravotní péče, životní a pracovní prostředí a životní styl.

Životní styl je klíčovou determinantou lidského zdraví. Ovlivňuje zdravotní stav až z 50%.[31]

1.9 Faktory životního stylu

Pro zdravý život mají značný význam především tyto faktory: životospráva, spánek, alkoholismus, kouření, pohyb, zaměstnanost, stres, vzdělání, rodinný stav, životní a pracovní podmínky, bydlení, kultura.[16]

1.9.1 Zátěž a stres

Vzhledem k rostoucímu životnímu tempu, narůstajícím požadavkům na výkon a zvyšujícímu se časovému a organizačnímu tlaku se stres v rozvinutých společnostech stává v posledních letech stále více součástí běžného života. Tato okolnost se spolupodílela mj. též na změně užívání pojmu stres k označení podstatně širší škály individuálních i společenských jevů.[9]

Stresová reakce je poplachová reakce organismu, ve které dochází k mobilizaci energie potřebné pro rychlou soustředěnou akci. Mechanismus stresové reakce se spouští kdykoli organismus rozpozná, že je v ohrožení, že jsme v ohrožení. Rychle proběhne kaskáda změn, která připraví organismus na boj nebo útěk. Za stres se označuje jakákoli zátěž. „Stres je tělesná a duševní reakce na stresor, jak uvádí Praško“.[21]

1.9.2 Nezaměstnanost

Nezaměstnanost vystupuje ve vztahu ke zdraví mezi významnými, v české společnosti však relativně novými psychosociálními okolnostmi. Zdravotní souvislosti a důsledky nezaměstnanosti. Destruktivní změny související s nezaměstnaností se neomezují na psychiku. Je prokázáno, že fyzické zdraví nezaměstnaných je horší, než osob, které jsou zaměstnány.[9]

Nezaměstnanost je spojena se ztrátou významné sociální role a se snížení sociální prestiže, k níž tato role přispívá. Profesní role je spojena se začleněním do sociální hierarchie. Role nezaměstnaného má podřadný sociální status a malá privilegia, stigmatizuje a sociálně znehodnocuje. Nezaměstnanost vede k sociální izolaci. Riziko nezaměstnanosti ovlivňují zejména vzdělání, věk, pohlaví a příslušnost k určité sociální kategorii. Riziko nezaměstnanosti je zvýšené u lidí z nejnižší sociální vrstvy, u příslušníků různých minorit a přistěhovalců.[29]

1.9.3 Životospráva

Správná výživa rozhodujícím způsobem ovlivňuje zdraví, výkonnost a délku života. Jídlo je jedním z požitků člověka. Kromě toho je také nezbytné pro zásobení organismu živinami. Potrava je v neposlední řadě i vkladem do celkového zdraví, které se později vrátí i s úroky. Nesprávná výživa a nadměrná hmotnost představují velmi nebezpečné rizikové faktory v našem životě. Rizikový faktor nadměrné hmotnosti se ve vysoké míře podílí na řadě civilizačních chorob a prokazatelně zkracuje život. Pro přísun energie je směrodatná míra tělesné a psychické zátěže a zřetel k věkovým zvláštnostem.[17]

Jídlo je více než palivo odstraňující pocit hladu. Obsahuje živiny nezbytné pro udržení optimálního zdraví a výkonnosti. Živiny je možné rozdělit do šesti skupin: sacharidy, tuky, bílkoviny, vitamíny, minerály a voda.[6]

1.9.4 Pohybová aktivita

Pohyb je základní součástí života. Dostatek pohybu je prevencí před nadváhou, obezitou a kardiovaskulárními onemocněními. Dostatek pohybu je tedy pro život naprostou přirozeností, podporuje a chrání zdraví. Každou pohybovou aktivitou si člověk zdokonaluje nejen svou tělesnou schránku, ale získává tím i psychický odpočinek. I pro děti je dobrým vzorem, když jejich rodiče sportují. Nedostatek pohybu je důsledkem změn v životních podmínkách, vyvolaný pokrokem, vede k nedostatečné fyziologické přizpůsobivosti a snížené tělesné výkonnosti. Každý člověk by měl vyvíjet fyzicky přiměřenou pohybovou aktivitu a pravidelně cvičit. Přiměřená fyzická zátěž je podstatnou součástí vnější stimulace, která je rozhodující pro tělesný vývoj a mnohostranně podporuje přizpůsobovací schopnosti lidského organismu. Teprve činnost formuje organismus, posiluje jeho výkonnost a obranyschopnost. Bylo jednoznačně prokázáno, že nedostatek pohybu je nejrozšířenější rizikový faktor, který se příčinně podílí na vzniku řady známých civilizačních onemocnění.

Vytrvalostní sporty jako běh, jízda na kole, plavání, veslování, lyžování se prokazatelně nejlépe osvědčily ve strategii proti tomuto rizikovému faktoru a zároveň jsou nejlepší profylaxí. Pravidelná aktivní sportovní činnost působí příznivě na zdraví, na tělesnou a duševní výkonnost, stupňuje pocit radosti ze života, prodlužuje život a prokazatelně zpomaluje proces stárnutí.

1.9.5 Spánek

Spánek je důležitý regenerační životní proces. Střídá se s stavem bdělosti. Periodické střídání spánku a bdělosti patří bezpochyby k nejnápadnějším znakům čtyřiadvacetihodinového rytmu, kterému podléhají veškeré funkce těla.

„Spánek lze charakterizovat jako stav snížené mentální i pohybové aktivity, který slouží k obnově psychických i fyzických sil a svojí kvalitou citlivě reaguje na fyziologické i patologické změny v organismu, jak uvádí Praško“. Spánek je aktivní děj, během kterého dochází k velkým změnám v činnosti mozku, které ve svých důsledcích vedou k tomu, že naše reaktivita na podněty z okolí postupně klesá a objevuje se specifická mentální aktivita – sny.

Spánek má několik důležitých funkcí: umožňuje fyzickou i psychickou obnovu, zvyšuje odolnost proti nemocem, pomáhá ukládání naučeného do paměti a emoční konsolidaci zážitků. Normální spánek má také význam také pro zdravý růst organismu, regeneraci tkání a hojení, reguluje imunitní funkce.

Spánek může být ovlivněn řadou faktorů: náladou, cvičením, jídlem, léky alkoholem, kofeinem. Při špatném způsobu života vznikají relativně snadno poruchy spánku. Poruchy spánku ovlivňují nepříznivě psychofyzický stav, snižují výkonnost, schopnost koncentrace a toleranci vůči zátěži, naopak zvyšují sklon k psychickým poruchám a podrážděnost.[20]

1.9.6 Alkohol

Alkohol je v naší zemi nejužívanější psychoaktivní látkou, je to droga společenská, lidé nejčastěji konzumují alkohol ve skupině. Činí tak často ritualizovaně, např. ve formě přípitků na oslavách. Konzumace alkoholu má velmi dlouhou tradici a společnost je k jeho užívání poměrně tolerantní. Tento postoj se většinou mění pouze při nadměrné konzumaci nebo vzniku závislosti.

Působení alkoholu na organismus je anxiolytický, uvolňuje psychické napětí, zlepšuje náladu a dodává sebejistotu. Někteří jedinci reagují na alkohol smutkem nebo zažívacími obtížemi. V malých dávkách působí stimulačně, odstraňuje zábrany.

Riziko vzniku závislostí na konzumaci alkoholických nápojů je ovlivněno spolupůsobením několika faktorů. Mezi dva základní řadíme genetické dispozice a určité osobnostní rysy a faktor učení.

Závislost na alkoholu může být psychická, kdy si alkoholik zvykl řešit problémy únikem do alkoholu. Biologická závislost, jež se projevuje abstinčními příznaky. Závislost vzniká jako následek dlouhodobého, pravidelného nadužívání alkoholu. Vytváří se zpravidla několik let a délka vývoje závislosti je individuálně různá. U mladistvých se závislost vytvoří rychleji, někdy již za několik měsíců. Závislost na alkoholu vede ke zhoršení pracovní výkonnosti, není schopen dodržovat rituál pravidelné docházky do zaměstnání a ke ztrátě profesní role. Závislost představuje značnou zátěž pro celý rodinný systém. Dochází k závažnému narušení mezilidských vztahů a ke změně rolí. Dochází k vyhasnutí emočních vztahů, odcizení, osamělosti a pocitům prázdnoty. Člověk závislý na alkoholu devastuje svou rodinu materiálně, sociálně i psychicky a také není schopen plnit rodičovskou roli. Role alkoholika má nízký sociální status, postižení lidé jsou odmítáni, vystaveni opovržení. Intoxikace alkoholem je příčinou mnoha trestných činů.[29]

1.9.7 Kouření

Škodlivost kouření je dlouhodobě známa a také boj proti němu má dlouhou historii. Nebezpečnost, kterou představuje pro zdraví lidí spolu s dalekosáhlými a do značné míry nenapravitelnými následky stále stoupá. Ze všech škodlivých návyků je kouření nejzávažnějším rizikem pro zdraví. Svými toxickými účinky na cévní systém se nikotin podílí na vzniku četných velmi rozšířených onemocnění, zejména na vzniku srdečních a oběhových chorob a na různých formách rakoviny. Kuřáctví působí negativně v pracovním procesu, vyvolává pracovní neschopnost, vleklou ústavní léčbu, předčasnou invalidizaci, vysokou předčasnou úmrtnost. Obzvláštní závažnost tohoto rizikového faktoru spočívá v tom, že se negativní následky projeví až po několika letech, někdy i desetiletích. Těžce ohroženi jsou zejména děti, mladiství a těhotné ženy. Celkově je ženský organismus citlivější na nikotin. Kuřáčky jsou častěji neplodné než nekuřáčky, mají více předčasných porodů a potratů.[16]

2. CÍL PRÁCE A HYPOTÉZY

2.1 *Cíl práce*

Cílem této práce je porovnat životní styl imigrantů a azylantů v České republice Jihočeském kraji a v zemi jejich původu.

2.2 *Hypotézy*

1. Životní styl více jak poloviny imigrantů je stejný jako v zemi jejich původu.
2. V souvislosti s emigrací došlo u cizinců k posílení užívání návykových látek.
3. Cizinci udržují zvyky ze země svého původu a současně přijali české zvyky a tradice.

3. METODIKA

3.1 *Použité metody a techniky sběru dat*

Ke zpracování výzkumné části jsem zvolila kvantitativní výzkum. K potvrzení či vyvrácení hypotéz byla použita metoda dotazníku a to z důvodu, že jím bylo možné získat velké množství informací v relativně krátkém čase. Dotazník byl anonymní a obsahoval 25 otázek zaměřených na životní styl. Úvodní část dotazníku mapovala identifikační údaje výzkumného souboru jako je věk, pohlaví, národnost a vzdělání. Dále jsem se zaměřila na životní styl, zejména trávení volného času, pohybovou aktivitu, zaměstnání, rodinný stav, zneužívání návykových látek. Dotazník byl zaměřen také na získávání informací v oblasti kultury a dodržování tradic. V závěru jsem zjišťovala kvalitu života a zdravotní stav. Dotazník se skládal z otázek otevřených, uzavřených a polouzavřených. Dotazníkové šetření probíhalo v období od prosince 2008 do března 2009. Celkem bylo rozdáno 100 dotazníků, navráceno jich bylo 55, což představuje 55% návratnost.

3.2 *Charakteristika výzkumného souboru*

Jako výzkumný vzorek pro bakalářskou práci jsem zvolila respondenty ve věku nad 18 let. V období od prosince 2008 do března 2009 jsem oslovila celkem 100 cizinců z organizací a institucí zabývajících se pomocí uprchlíků a to zejména prostřednictvím Organizace pro pomoc uprchlíků v Českých Budějovicích, Římskokatolické církve v Českých Budějovicích, Domu sv. Pavla v Českých Budějovicích, Multikulturního centra v Českých Budějovicích a Poradny pro uprchlíky a migranty z Diecézní charity v Českých Budějovicích ze spádových oblastí Jihočeského kraje. Také byli osloveni cizinci náhodně vybraní.

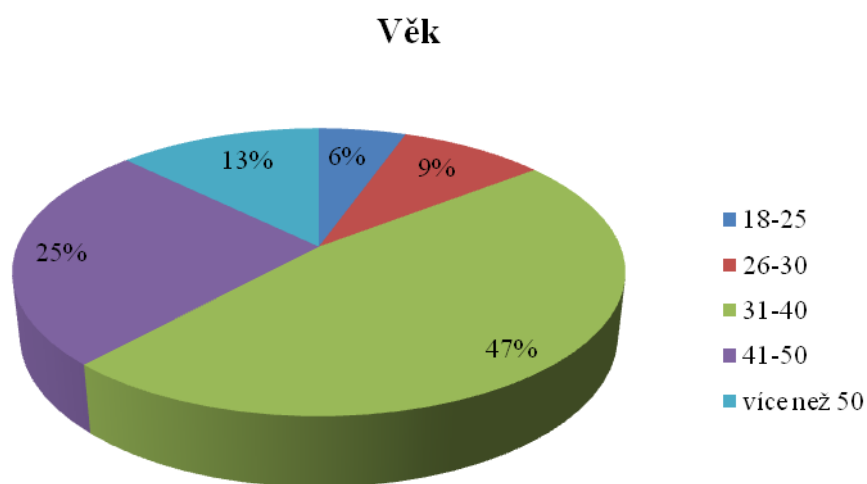
4. VÝSLEDKY

4.1 Otázka č. 1 „Věk“

Mezi dotazovanými byla nejvíce zastoupena skupina ve věku 31-40 let (47%), ve věku 41-50 (25%), více než 50 let (13%), 26-30 (9%), 18-25 (6%).

Tabulka č. 1: Věk

Věk	
18-25	6 %
26-30	9 %
31-40	47 %
41-50	25 %
Více než 50	13 %
Celkový součet	100,00 %

Graf č. 1: Věk

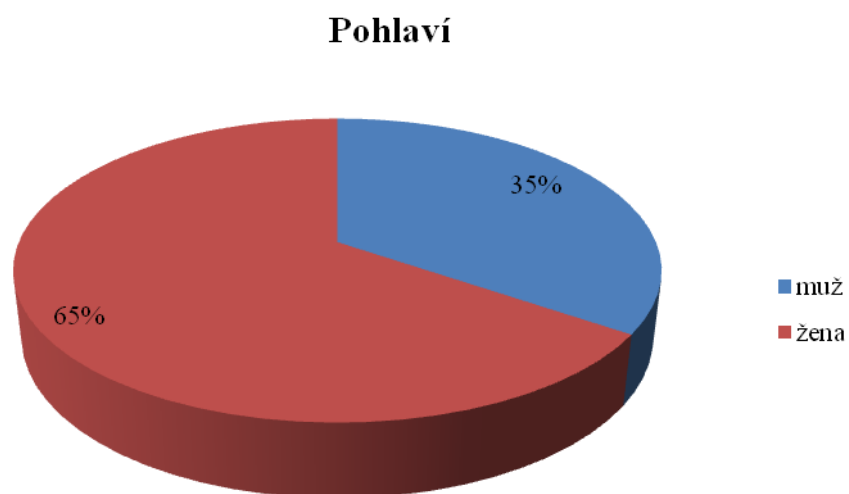
Zdroj: Vlastní výzkum

4.2 Otázka č. 2 „Pohlaví“

Mezi dotazovanými bylo 35% mužů a 65% žen.

Tabulka č. 2: Pohlaví

Pohlaví	
muž	35 %
žena	65 %
Celkový součet	100 %

Graf č.2: Pohlaví

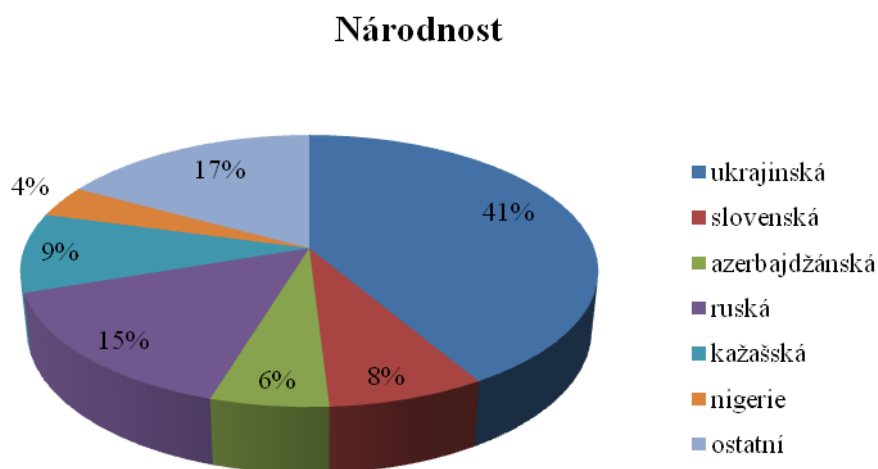
Zdroj: Vlastní výzkum

4.3 Otázka č. 3 „Národnost“

Mezi respondenty byla nejvíce zastoupena národnost ukrajinská 41% a ruská 15%. Položku ostatní 17% reprezentovali národnosti súdánská, čínská, vietnamská, angolská, srbská, uzbekistánská, turecká, maďarská a arabská. Kazašskou národnost uvedlo 9%, slovenskou 8%, ázerbájdžánskou 6% a nigerijskou 4%.

Tabulka č. 3: Národnost

Národnost	
ukrajinská	41 %
ostatní	17 %
ruská	15 %
azerbajdžánská	6 %
kazašská	9 %
slovenská	8 %
nigerijská	4 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 3: Národnost

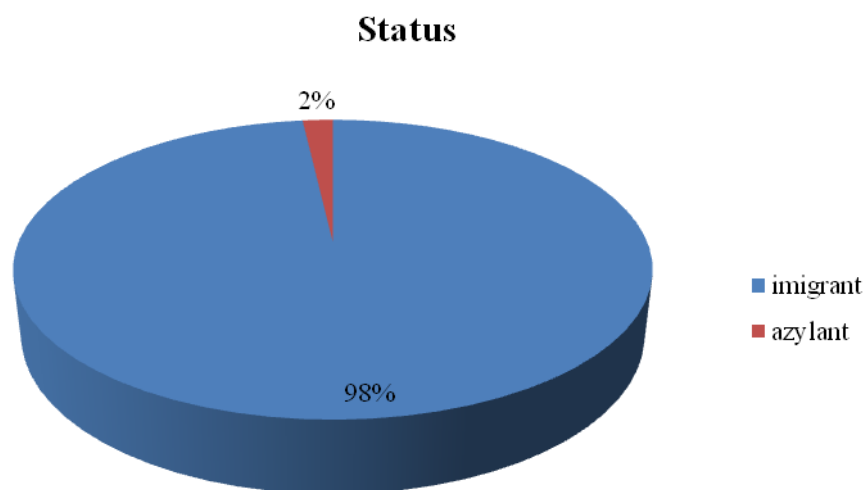
Zdroj: Vlastní výzkum

4.4 Otázka č. 4 „Status“

Otázka č. 4 zkoumala status cizinců. Z respondentů uvedlo 98% status imigrant a 2% status azylant.

Tabulka č. 4: Status

Status	
imigrant	98 %
azylant	2 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 4: Status

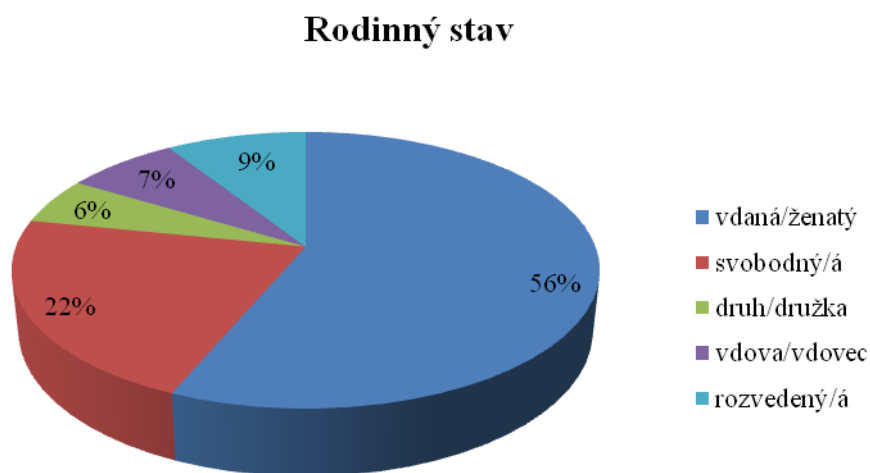
Zdroj: Vlastní výzkum

4.5 Otázka č. 5 „Rodinný stav“

V otázce rodinný stav byli nejvíce zastoupeni vdaná/ ženatý 56 %, svobodná/ý uvedlo 22%, druh/družka 6%, vdova/ vdovec 7% a rozvedený/á 9%.

Tabulka č. 5: Rodinný stav

Rodinný stav	
vdaná/ženatý	56 %
svobodný/á	22 %
druh/družka	6 %
vdova/vdovec	7 %
rozvedený/á	9 %
Celkový součet	100 %

Graf č.5: Rodinný stav

Zdroj: Vlastní výzkum

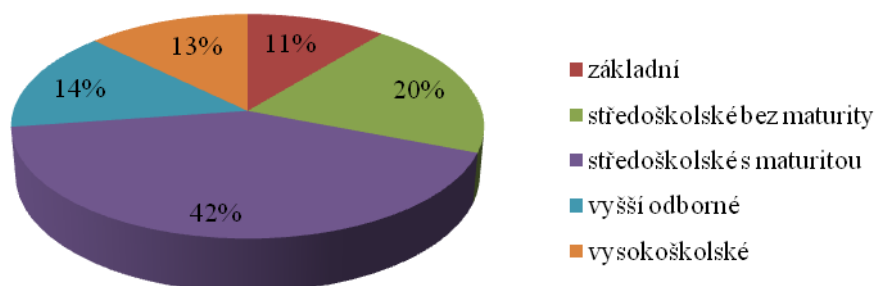
4.6 Otázka č. 6 „Vzdělání“

V otázce číslo 5 bylo zjišťováno nejvyšší dosažené vzdělání respondentů. 11 % má pouze základní vzdělání, 13% vysokoškolské a 14% vyšší odborné, 20% má středoškolské bez maturity a 42 % středoškolské s maturitou. Neukončené vzdělání neuvedl žádný respondent.

Tabulka č. 6: Vzdělání

Vzdělání	
středoškolské s maturitou	42 %
středoškolské bez maturity	20 %
vyšší odborné	14 %
vysokoškolské	13 %
základní	11 %
Celkový součet	100 %

Vzdělání

Graf č.6: Vzdělání

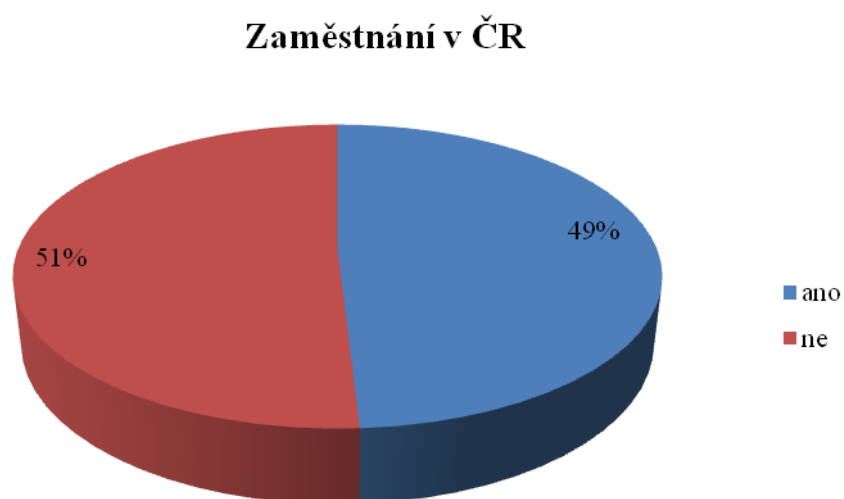
Zdroj: Vlastní výzkum

4.7 Otázka č. 7 „Zaměstnání v ČR“

Na otázku zaměstnání v ČR uvedlo 49% respondentů ano a 51% respondentů nikoli.

Tabulka č. 7: Zaměstnání v ČR

Zaměstnání v ČR	
ano	49 %
ne	51 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 7: Zaměstnání v ČR

Zdroj: Vlastní výzkum

4.8 Otázka č. 8 „Zaměstnání v zemi původu“

Otázkou číslo osm jsem zjišťovala, zda byli dotazovaní zaměstnání i v zemi svého původu. 47% uvedlo ano, 53% nikoli.

Tabulka č. 8: Zaměstnání v zemi původu

Zaměstnání v zemi původu	
ano	47 %
ne	53 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 8: Zaměstnání v zemi původu

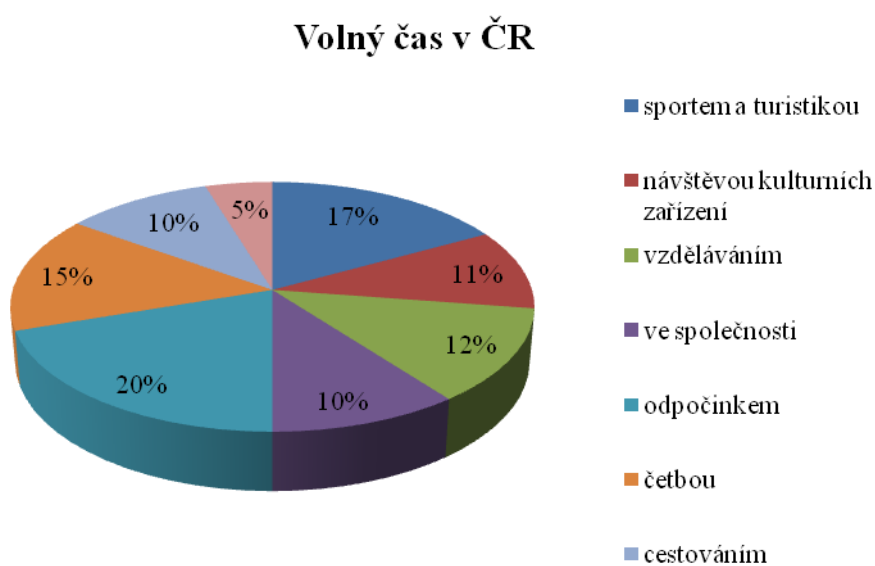
Zdroj: Vlastní výzkum

4.9 Otázka č. 9 „Volný čas v ČR“

Na otázku „Jak trávíte svůj volný čas v ČR?“ uvedlo 10 % respondentů ve společnosti, 20 % odpočinek, 12% vzdělávání, 10% cestování, 17% sport a turistika, 15% četba, 11 % návštěva kulturních zařízení a 5% respondentů nemám volný čas.

Tabulka č. 9: Volný čas v ČR

Volný čas v ČR	
odpočinkem	20 %
četba	15 %
vzděláváním	12 %
sportem a turistikou	17 %
ve společnosti	10 %
cestováním	10 %
návštěvou kulturních zařízení	11%
nemám volný čas	5 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 9: Volný čas v ČR

Zdroj: Vlastní výzkum

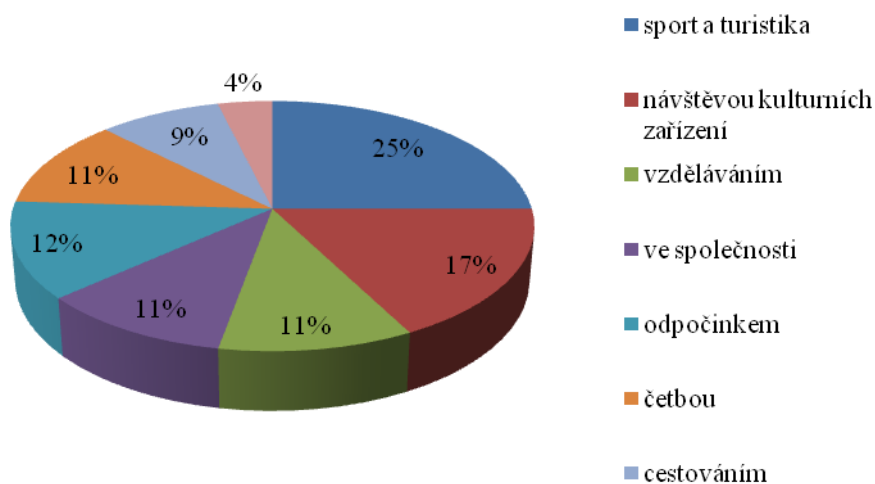
4.10 Otázka č. 10 „Volný čas v zemi původu“

Tato otázka se týká volnočasových aktivit v zemi původu. Respondenti uvedli, že nejvíce času trávili sportem a turistikou 25%, 17% uvedlo návštěvou kulturních zařízení, 12% odpočinkem, četbou, vzděláváním a ve společnosti vždy po 11%, 9% cestováním a u 4% nebyl volný čas.

Tabulka č. 10: Volný čas v zemi původu

Volný čas v zemi původu	
odpočinkem	12 %
četba	11 %
vzděláváním	11 %
sportem a turistikou	25%
ve společnosti	11 %
cestováním	9 %
návštěvou kulturních zařízení	17%
nemám volný čas	4 %
Celkový součet	100 %

Volný čas v zemi původu:

Graf č. 10: Volný čas v zemi původu

Zdroj: Vlastní výzkum

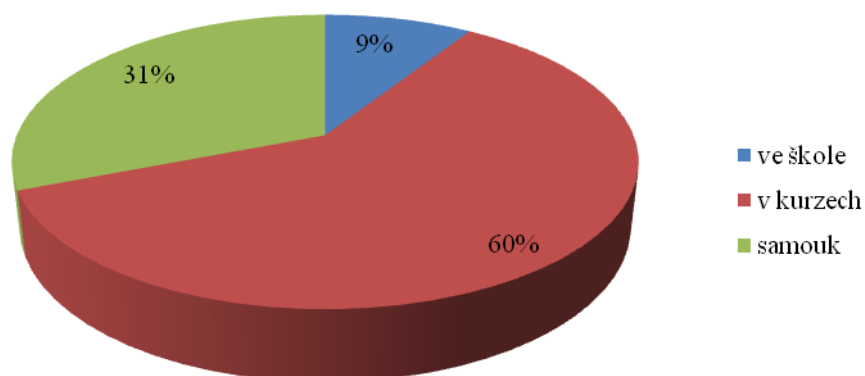
4.11 Otázka č. 11 „Způsob získání znalostí českého jazyka“

Graf č. 11 znázorňuje, kde se respondenti vzdělávali ve znalostech českého jazyka. 60% dotazovaných se vzdělávalo v kurzech českého jazyka pro cizince, 31% uvedlo možnost samouk a 9% ve škole, zejména na univerzitě. Jinou možnost neuvedl žádný respondent.

Tabulka č. 11: Způsob získání znalostí českého jazyka

Způsob získání znalostí českého jazyka	
ve škole	9 %
v kurzech	60 %
samouk	31 %
Celkový součet	100%

Způsob získání znalostí českého jazyka

Graf č. 11: Způsob získání znalostí českého jazyka

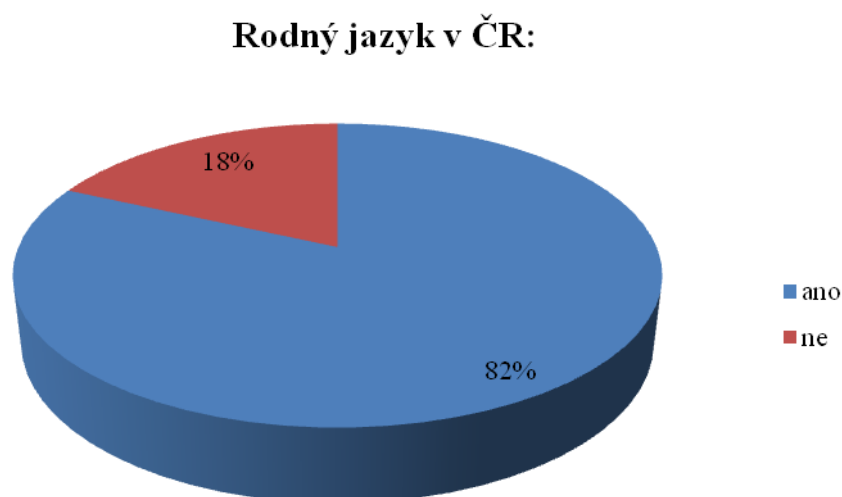
Zdroj: Vlastní výzkum

4.12 Otázka č. 12 „Rodný jazyk v ČR“

Otázka č. 12 zjišťovala, zda respondenti mají možnost hovořit v ČR svým rodným jazykem. Převážná část respondentů - 82% uvedla, že tu možnost mají, 18% že nikoli.

Tabulka č. 12: Rodný jazyk

Rodný jazyk v ČR	
ano	82 %
ne	18 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 12: Rodný jazyk v ČR

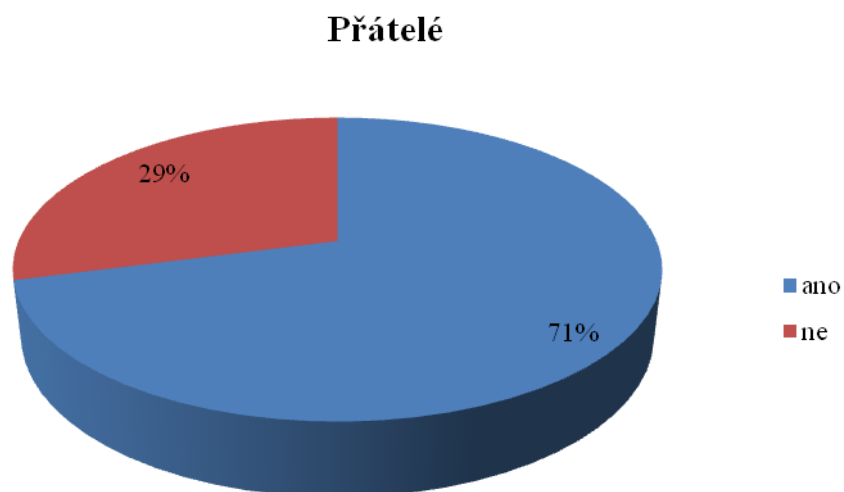
Zdroj: Vlastní výzkum

4.13 Otázka č. 13 „Přátelé“

Respondenti byli dotazováni na to, zda mají české přátele a zda se s nimi pravidelně udržují kontakty. 71% respondentů uvedlo ano, 29% nikoli.

Tabulka č. 13: Přátelé

Přátelé	
ano	71 %
ne	29 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 13: Přátelé

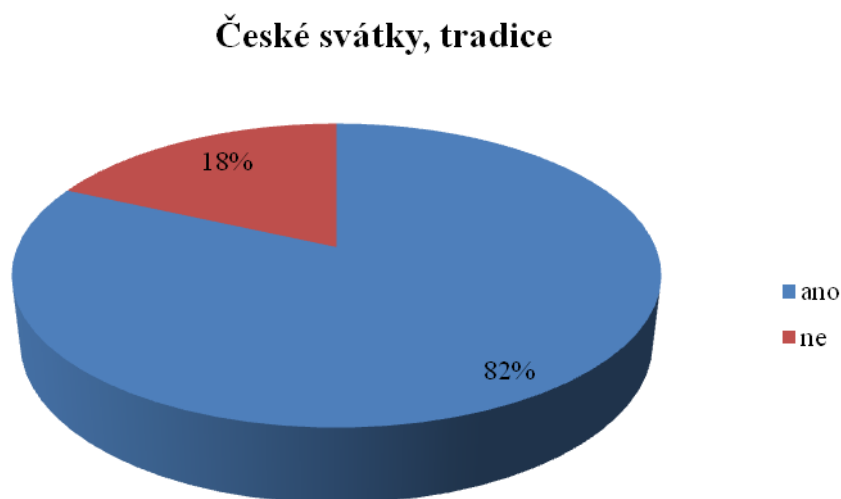
Zdroj: Vlastní výzkum

4.14 Otázka č. 14 „České svátky, tradice“

V otázce č. 14 bylo zjišťováno, zda respondenti dodržují v české svátky a tradice. 18% uvedlo ne a 82% uvedlo ano.

Tabulka č. 14: České svátky, tradice

České svátky, tradice	
ano	82 %
ne	18 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 14: České svátky, tradice

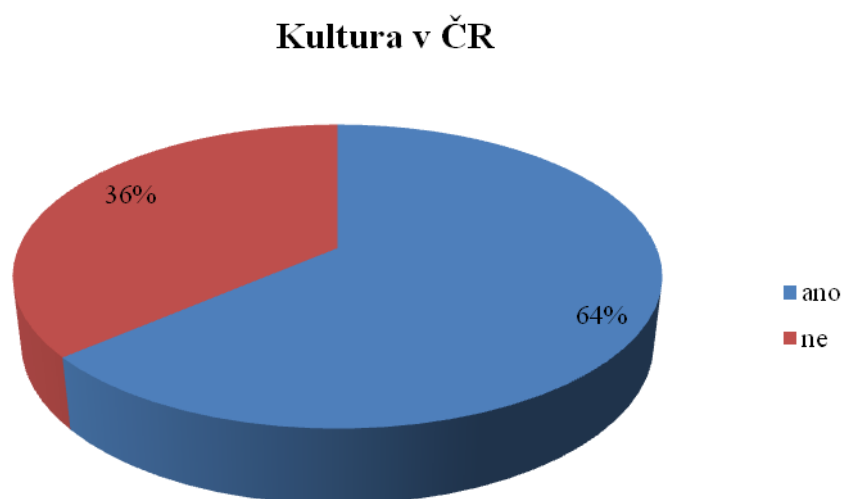
Zdroj: Vlastní výzkum

4.15 Otázka č. 15 „Kultura v ČR“

V otázce č. 15 bylo zjišťováno, zda respondenti navštěvují kulturní zařízení, zejména kina a divadla. Většina - 64% uvedla ano, 36% uvedlo ne.

Tabulka č. 15: Kultura v ČR

Kultura v ČR	
ano	64 %
ne	36 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 15: Kultura v ČR

Zdroj: Vlastní výzkum

4.16 Otázka č. 16 „Kultura v zemi původu“

Na otázku, zda navštěvovali kulturní zařízení v zemi původu dotazovaní uvedli: 53% ano a 47% ne.

Tabulka č. 16: Kultura v zemi původu

Kultura v zemi původu	
ano	53 %
ne	47 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 16: Kultura v zemi původu

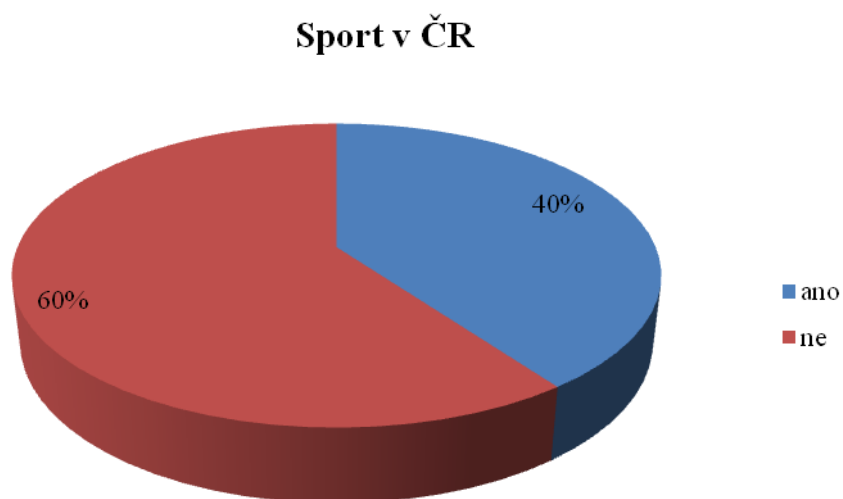
Zdroj: Vlastní výzkum

4.17 Otázka č. 17 „Sport v ČR“

Respondenti byli tázáni na pohybovou aktivitu v ČR. 40% uvedlo ano, 60% nikoli.

Tabulka č. 17: Sport v ČR

Sport v ČR	
ano	40 %
ne	60 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 17: Sport v ČR

Zdroj: Vlastní výzkum

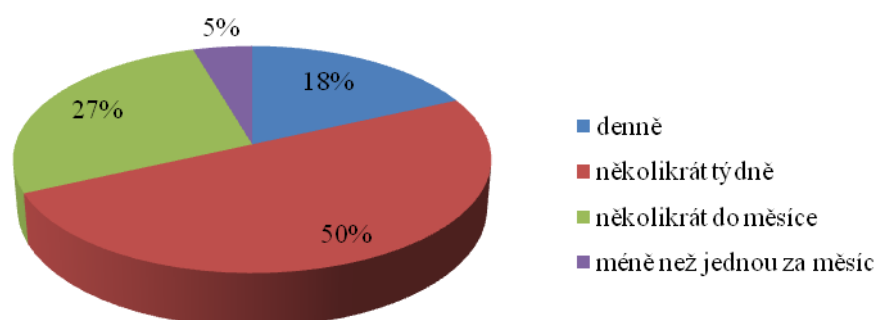
4.18 Otázka č. 18 „Frekvence sportovních aktivit v ČR“

Otázka č. 18 navazuje na předchozí otázku a rozšiřuje ji o informaci jak často dotazovaní sportují. 50% dotazovaných uvedlo několikrát do týdne, 27% několikrát do měsíce, 18% denně a 5% méně než jednou za měsíc.

Tabulka č. 18: Frekvence sportovních aktivit v ČR

Frekvence sportovních aktivit v ČR	
denně	18 %
několikrát týdně	50 %
několikrát do měsíce	27 %
méně než jednou za měsíc	5 %
Celkový součet	100 %

Frekvence sportovních aktivit v ČR

Graf č. 18: Frekvence sportovních aktivit v ČR

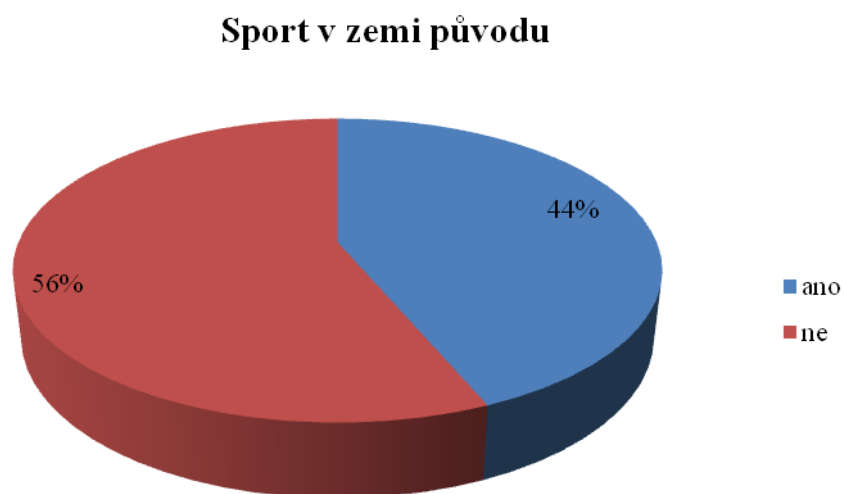
Zdroj: Vlastní výzkum

4.19 Otázka č. 19 „Sport v zemi původu“

Na otázku č. 19 „Sportovali jste v zemi svého původu“ uvedlo 44% respondentů ano a 56% ne.

Tabulka č. 19: Sport v zemi původu

Sport v zemi původu	
ano	44 %
ne	56 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 19: Sport v zemi původu

Zdroj: Vlastní výzkum

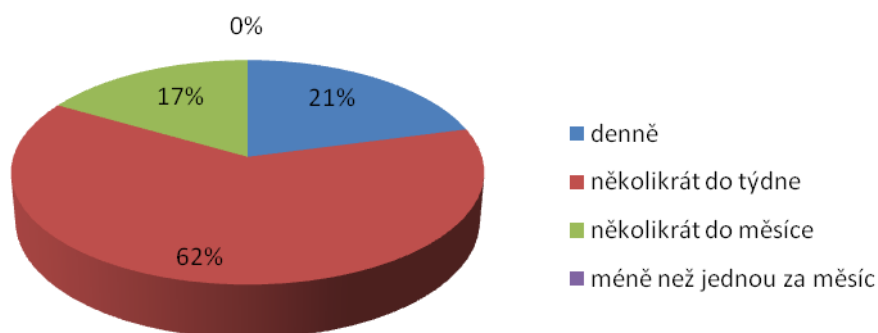
4.20 Otázka č. 20 „Frekvence sportovních aktivit v zemi původu“

Graf č. 20 znázorňuje frekvenci pohybové aktivity v zemi původu. 62% respondentů uvedlo, že sportují několikrát do týdne, 21% respondentů denně, 17% respondentů několikrát do měsíce a méně než jednou za měsíc neuvedl žádný respondent.

Tabulka č. 20: Frekvence sportovních aktivit v zemi původu

Frekvence sportovních aktivit v zemi původu	
denně	21 %
několikrát týdně	62 %
několikrát do měsíce	17 %
méně než jednou za měsíc	0 %
Celkový součet	100 %

Frekvence sportovních aktivit v zemi původu

Graf č. 20: Frekvence sportovních aktivit zemi původu

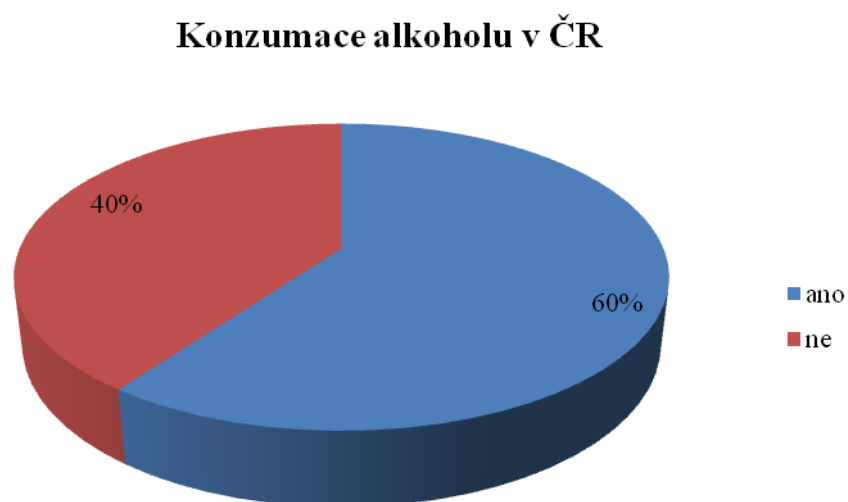
Zdroj: Vlastní výzkum

4.21 Otázka č. 21 „Konzumace alkoholu v ČR“

Otázka č. 21 byla zaměřena na zjišťování konzumace alkoholu v ČR. Graf znázorňuje, že 60% respondentů konzumuje alkohol a 40% respondentů ne.

Tabulka č. 21: Konzumace alkoholu v ČR

Konzumace alkoholu v ČR	
ano	60 %
ne	40 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 21: Konzumace alkoholu v ČR

Zdroj: Vlastní výzkum

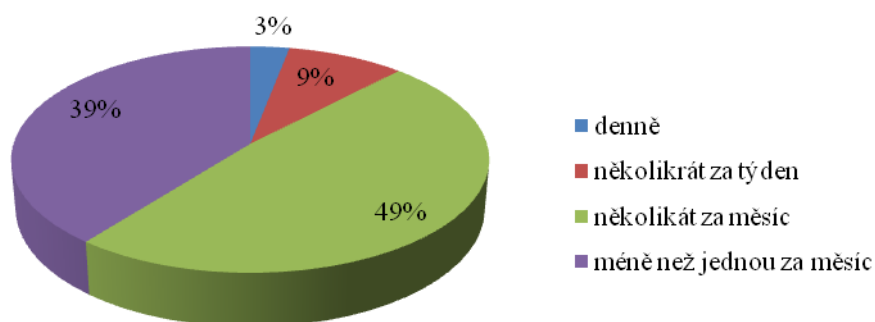
4.22 Otázka č. 22 „Frekvence konzumace alkoholu v ČR“

Otázka č. 22 se zaměřuje na frekvenci konzumace alkoholu v ČR. 49% dotazovaných uvedlo několikrát za měsíc, 39% méně než jednou za měsíc, 9% několikrát za týden a 3% uvedli denní konzumaci.

Tabulka č. 22: Frekvence konzumace alkoholu v ČR

Frekvence konzumace alkoholu v ČR	
denně	3 %
několikrát za týden	9 %
několikrát za měsíc	49 %
méně než jednou za měsíc	39 %
Celkový součet	100 %

Frekvence konzumace alkoholu v ČR

Graf č. 22: Frekvence konzumace alkoholu v ČR

Zdroj: Vlastní výzkum

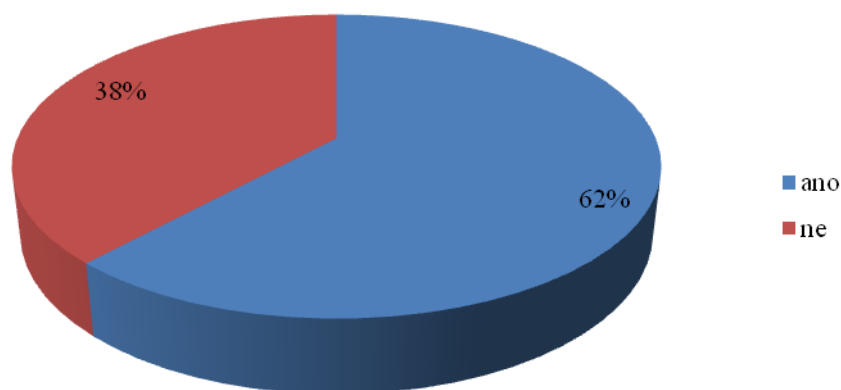
4.23 Otázka č. 23 „Konzumace alkoholu v zemi původu“

Respondenti byli tázáni na konzumaci alkoholu v zemi svého původu. 62% uvedlo ano, 38% nikoli.

Tabulka č. 23: Konzumace alkoholu v zemi původu

Konzumace alkoholu v zemi původu	
ano	62 %
ne	38 %
Celkový součet	100 %

Konzumace alkoholu v zemi původu

Graf č. 23: Konzumace alkoholu v ČR

Zdroj: Vlastní výzkum

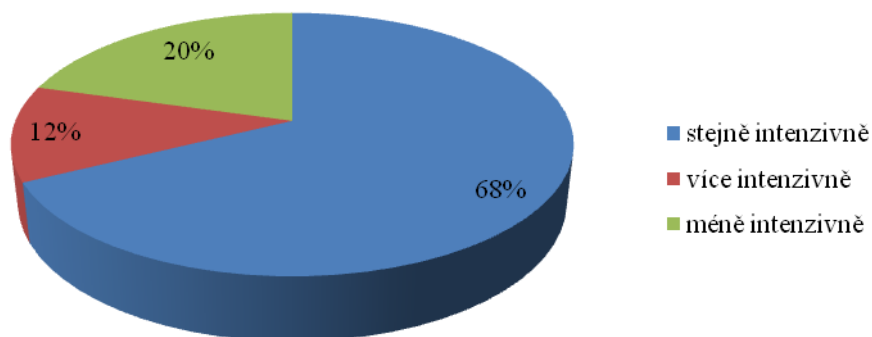
4.24 Otázka č. 24 „Frekvence konzumace alkoholu v zemi původu“

Otázka č. 24 se zaměřuje na frekvenci konzumace alkoholu v zemi původu. 68% dotazovaných uvedlo, že konzumuje alkohol stejně intenzivně jako nyní, 12% více intenzivně a 20% méně intenzivně.

Tabulka č. 24: Frekvence konzumace alkoholu v zemi původu

Frekvence konzumace alkoholu v zemi původu	
stejně intenzivně	68 %
více intenzivně	12 %
méně intenzivně	20 %
Celkový součet	100%

Frekvence konzumace alkoholu v zemi původu

Graf č. 24: Frekvence konzumace alkoholu v zemi původu

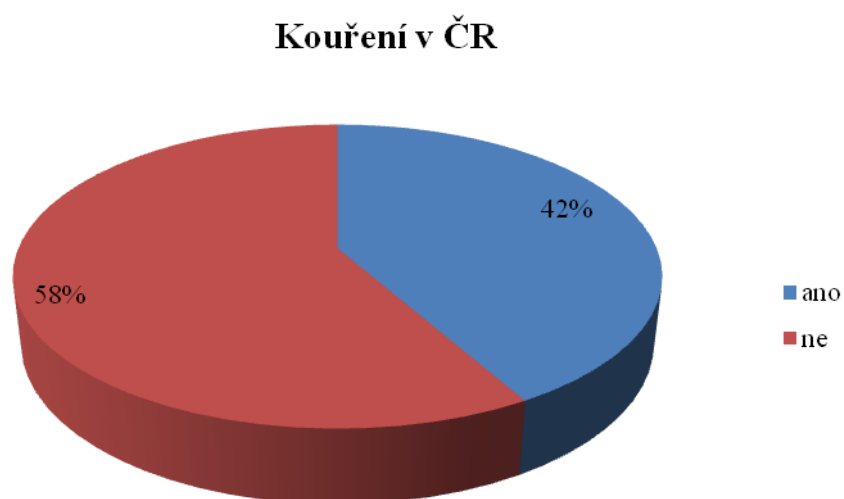
Zdroj: Vlastní výzkum

4.25 Otázka č. 25 „Kouření v ČR“

Graf nám znázorňuje kolik respondentů jsou kuřáci. 42% uvedlo, že kouří, 58% že nikoli.

Tabulka č. 25: Kouření v ČR

Kouření v ČR	
ano	42 %
ne	58 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 25: Kouření v ČR

Zdroj: Vlastní výzkum

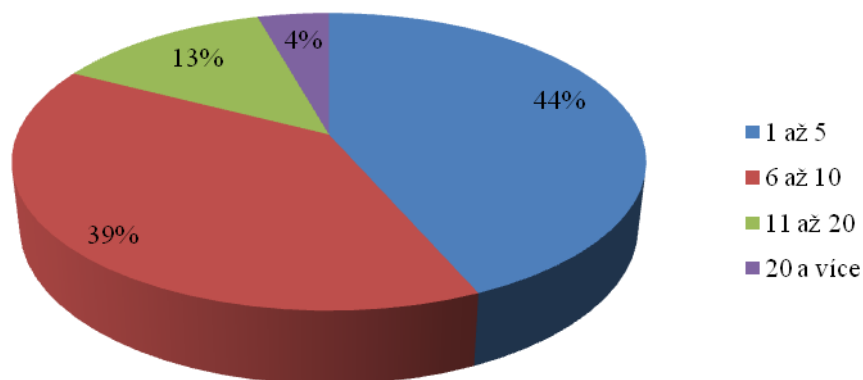
4.26 Otázka č. 26 „Množství vykouřených cigaret denně“

Otázka č. 26 se zaměřuje na množství vykouřených cigaret denně v ČR. Největší procentuální zastoupení 44% uvedli respondenti, kteří vykouří 1-5 cigaret denně, 39% respondentů vykouří 6-10 cigaret denně, 13% respondentů vykouří 11-20 cigaret denně a 4% respondentů vykouří 20 a více cigaret denně.

Tabulka č. 26: Množství vykouřených cigaret denně

Množství vykouřených cigaret denně	
1-5	44 %
6-10	39 %
11-20	13 %
20 a více	4 %
Celkový součet	100 %

Množství vykouřených cigaret denně

Graf č. 26: Množství vykouřených cigaret denně

Zdroj: Vlastní výzkum

4.27 Otázka č. 27 „Kouření v zemi původu“

Otázka č. 27 je zaměřena na kuřáctví respondentů v zemi původu. 45% respondentů uvedlo, že kouřilo v zemi původu a 55% nikoli.

Tabulka č. 27: Kouření v zemi původu

Kouření v zemi původu	
ano	45 %
ne	55 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 27: Kouření v zemi původu

Zdroj: Vlastní výzkum

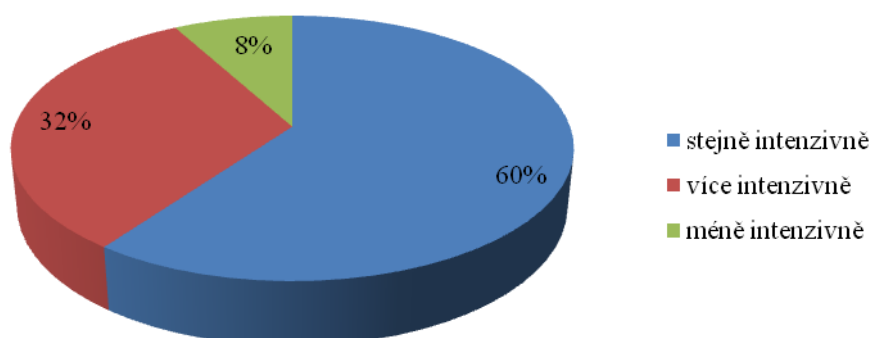
4.28 Otázka č. 28 „Intenzita kouření v zemi původu“

Otázka č. 28 zjišťovala jak intenzivně respondenti kouřili v zemi svého původu. 60% uvedlo, že stejně intenzivně, 8% méně intenzivně a 32% více intenzivně.

Tabulka č. 28: Intenzita kouření v zemi původu

Intenzita kouření v zemi původu	
stejně intenzivně	60 %
více intenzivně	32 %
méně intenzivně	8 %
Celkový součet	100%

Intenzita kouření v zemi původu

Graf č. 28: Intenzita kouření v zemi původu

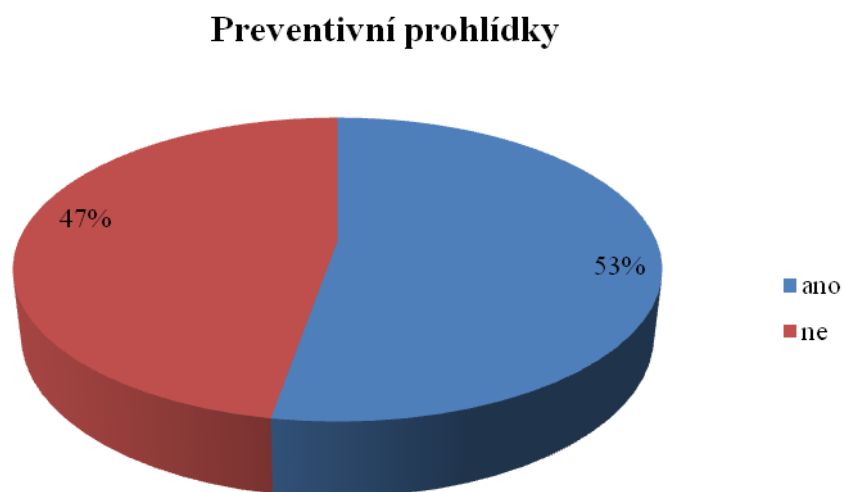
Zdroj: Vlastní výzkum

4.29 Otázka č. 29 „Preventivní prohlídky“

Otázka č. 29 se týkala využívání preventivních prohlídek u ošetřujícího lékaře. 53% dotazovaných uvedlo odpověď ano a 47 % uvedlo ne.

Tabulka č. 29: Preventivní prohlídky

Preventivní prohlídky	
ano	53 %
ne	47 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 29: Preventivní prohlídky

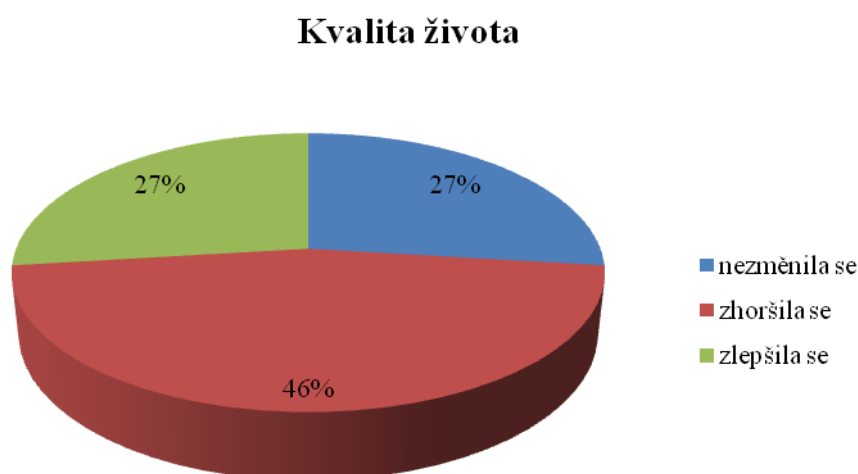
Zdroj: Vlastní výzkum

4.30 Otázka č. 30 „Kvalita života“

Otázka č. 30 zjišťovala současnou kvalitu života respondentů. 27% respondentů odpovědělo, že je stejná jako v zemi původu, 46% respondentů vnímá kvalitu života horší a u 27% se kvalita života zlepšila.

Tabulka č. 30: Kvalita života

Kvalita života	
nezměnila se	27 %
zhoršila se	46 %
zlepšila se	27 %
Celkový součet	100%

Graf č. 30: Kvalita života

Zdroj: Vlastní výzkum

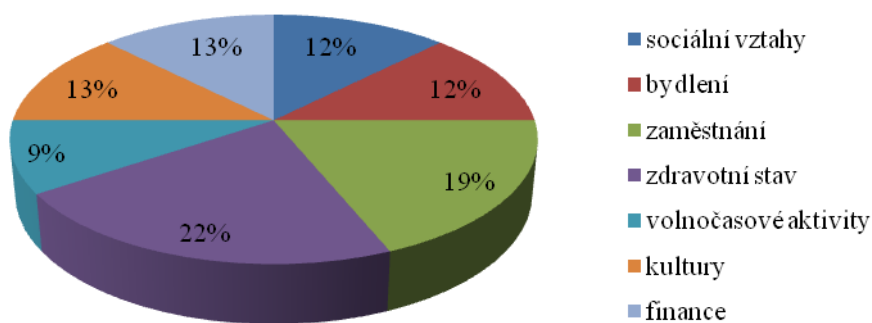
4.31 Otázka č. 31 „Kvalita života: zhoršení“

Otázka č. 31 se zaměřovala na kvalitu života, konkrétně na oblasti, které respondenti vnímají v současnosti za zhoršené. 22% uvedlo zhoršení zdravotního stavu, 19% zhoršení v oblasti zaměstnání, po 13% v oblast kultury, financí a sociálních vztahů, 12% v oblasti bydlení a 9% ve volnočasových aktivitách.

Tabulka č. 31: Kvalita života: zhoršení

Kvalita života: zhoršení	
zdravotní stav	22 %
zaměstnání	19 %
kultura	13 %
finance	13 %
sociální vztahy	13 %
bydlení	12 %
volnočasové aktivity	9 %
Celkový součet	100%

Kvalita života: zhoršení

Graf č. 31: Kvalita života: zhoršení

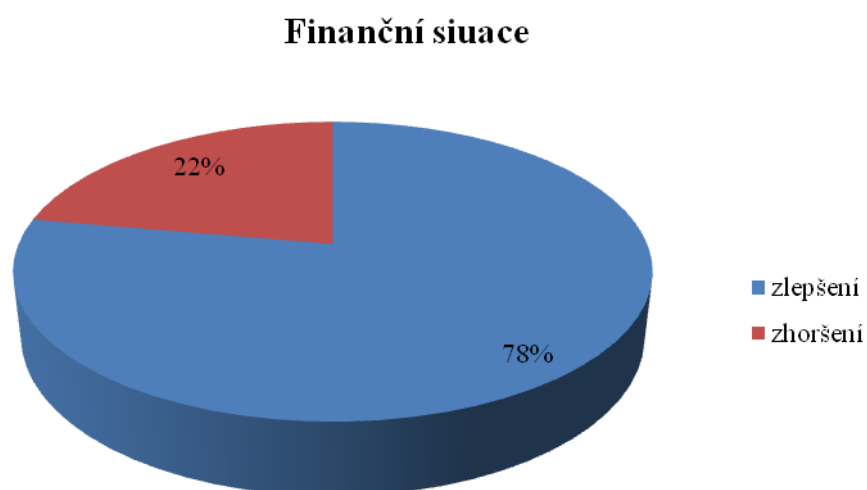
Zdroj: Vlastní výzkum

4.32 Otázka č. 32 „Finanční situace“

V otázce č. 32 jsem zjišťovala, jak respondenti vnímají svoji současnou finanční situaci. 78% uvedlo, že se jejich finanční situace zlepšila a 22% uvedlo, že se zhoršila.

Tabulka č. 32: Finanční situace

Finanční situace	
zlepšení	78 %
zhoršení	22 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 32: Finanční situace

Zdroj: Vlastní výzkum

4.33 Otázka č. 33 „Zdravotní stav“

Otázka č. 33 zněla: „Zhoršil se váš zdravotní stav po přistěhování do ČR?“. 80% dotazovaných uvedlo, že se nezhoršil a 20% že ano.

Tabulka č. 33: Zdravotní stav

Zdravotní stav	
ano	40 %
ne	80 %
Celkový součet	100 %

Graf č. 33: Zdravotní stav

Zdroj: Vlastní výzkum

5. DISKUZE

Cílem bakalářské práce bylo zmapovat životní styl imigrantů a azylantů v Jihočeském kraji a porovnat ho se stavem před emigrací. Na základě výsledků pak potvrdit či vyvrátit dané hypotézy. Data byla získána metodou dotazování, technikou dotazníku. Dotazník byl anonymní a obsahoval 25 otázek zaměřených na životní styl. Skládal se z otázek otevřených, polostrukturovaných a uzavřených. Výzkumný soubor bakalářské práce tvoří dospělí nad 18 let a data byla sbírána z organizací a institucí zabývajících se pomocí uprchlíků a to zejména prostřednictvím Organizace pro pomoc uprchlíků v Českých Budějovicích, Římskokatolické církve v Českých Budějovicích, Domu sv. Pavla v Českých Budějovicích, Multikulturního centra v Českých Budějovicích a Poradny pro uprchlíky a migranty z Diecézní charity v Českých Budějovicích ze spádových oblastí Jihočeského kraje. Také byli osloveni cizinci náhodně vybraní, např. při přednášce s cizineckou policií. Z celkového počtu 100 dotazníků se mi navrátilo 55, z čehož plyne, že návratnost je 55%. Tato skutečnost byla ovlivněna faktem, že u sběru dat od některých cizinců jsem nebyla přítomna a tudíž se snížila návratnost. Také se vyskytly potíže při sběru dat v Multikulturním centru v Českých Budějovicích, kde z důvodu vysokého zájmu o mapování situace cizinců probíhalo již několik výzkumných šetření, a tedy se mi navrátili pouze 3 dotazníky. V diskusi se zamyslím nad výsledky vlastního výzkumu, porovnávám je s teoretickými poznatky a svým názorem. Úvodní otázky v dotazníku byly zaměřeny na identifikační údaje respondentů.

První otázka se týkala věku. Respondenti zde uváděli věk v předem vymezeném rozmezí. Mezi dotazovanými byla nejvíce zastoupena skupina ve věku 31-40 let 47%. Dle mého výzkumu se jednalo o cizince zejména ruské či ukrajinské národnosti, kteří zde získali trvalý pobyt a pracují zde. Ve věku 41-50 byli cizinci zastoupeni v 25% a jednalo se o osoby, které zde žijí již delší dobu a mají zde i jiné rodinné příslušníky. Ve věku vyššího než 50 let bylo zjištěno 13% osob, ve věku 26-30 let 9% a ve věkovém rozmezí 18-25 let bylo zjištěno 6% a jednalo se zejména o studenty Jihočeské univerzity.

Otázka č. 2 zjišťovala pohlaví, zda se jedná o muže či ženu. Ze šetření vyplývá, že mezi dotazovanými bylo 35% mužů a 65% žen. Tato skutečnost vyplývá z toho, že převážně ženy byly více ochotny účastnit se výzkumu a také, že se více sdružují v organizacích zaměřených na pomoc uprchlíkům.

Graf č. 3 znázorňuje procentuální rozložení státních příslušností. Mezi respondenty byla nejvíce zastoupena národnost ukrajinská 41% což plyne i z poslední zprávy Českého statistického úřadu o počtu cizinců na území České republiky a také je tento fakt trendem posledních let, kdy občané Ukrajiny jsou ochotni přijmout i nekvalifikovaná zaměstnání. Položku ostatní 17% reprezentovali národnosti soudánská, angolská, srbská, uzbekistánská, turecká, maďarská a arabská, čínská, vietnamská. Ruská národnost byla zastoupena v 15%. Kazašskou národnost uvedlo 9%, slovenskou 8%, ázerbájdžánskou 6% a nigerijskou 4%.

Otázka č. 4 zkoumala status cizinců. Z respondentů uvedlo 98% status imigrant a 4% status azylant. Z výzkumného souboru se jednalo o jednoho azylanta soudánské národnosti. Azyl mu byl udělen na základě týrání a pronásledování v zemi původu. Důvodem malého počtu azylantů ve výzkumném vzorku je také skutečnost, že v Jihočeském kraji se nenachází žádné azylové zařízení, jako např. přijímací středisko, pobytové středisko nebo integrační azylové středisko. Získání statusu azylanta předchází azylová procedura a šance na udělení jsou většinou minimální, jelikož azyl se uděluje ve výjimečných a opodstatněných případech.

Graf č. 5 popisuje dotaz týkající se rodinného stavu. Nejvíce byla zastoupena skupina vdaná/ ženatý 56 %. Dá se tedy usoudit, že více jak většina respondentů má stabilní rodinné zázemí. Také je důležité si uvědomit, že někteří cizinci s cílem získat české občanství volí účelové sňatky. Svobodná/ý uvedlo 22%, druh/družka uvedlo 6% respondentů, vdova/ vdovec uvedlo 7% respondentů a rozvedený/á uvedlo 9% respondentů.

Poslední otázka z okruhu identifikačních údajů č. 6, kterou se zjišťovalo nejvyšší dosažené vzdělání respondentů vyplývá, že: 11 % respondentů má pouze základní

vzdělání, 13% respondentů má vysokoškolské vzdělání, 14% respondentů uvedlo vyšší odborné vzdělání, 20% respondentů má středoškolské bez maturity a 42% respondentů má středoškolské s maturitou. Neukončené vzdělání neuvedl žádný respondent. Předmětem výzkumu nebylo zjišťováno v jakém oboru jsou respondenti vzděláni a zda našli uplatnění odpovídající jejich vzdělání.

Následující otázka č. 7 se týkala zaměstnanosti v České republice uvedlo 49% respondentů, že jsou zaměstnání a 51% respondentů nikoli. Dle rozhovorů s cizinci jsem zjistila, že nezaměstnaní si intenzivně vyhledávají práci, ale podmínkou pro získání zaměstnání je současná situace na trhu práce a okolnost, že se jedná o volné pracovní místo, které jinak nelze obsadit občanem České republiky. Cizinec také může na území ČR vykonávat práce za předpokladu, že má platné povolení k zaměstnání a platné vízum k pobytu za účelem zaměstnání. Do skupiny, kteří nemají zaměstnání jsou zahrnuti také osoby, které v daném čase studovali.

Otázka č. 8 navazuje na předešlou a informuje nás o tom, zda cizinci pracovali i v zemi původu či nikoli. 47% respondentů uvedlo, že byli zaměstnání a 53% nikoli. Zjišťování faktu zaměstnanosti v České republice a v zemi původu bylo podkladem pro vyhodnocení hypotézy č. 1, že životní styl více jak poloviny imigrantů je stejný jako v zemi jejich původu. Hypotéza se tedy potvrdila.

Na otázku č. 9 „Jak trávíte svůj volný čas v ČR?“ uvedlo 10 % respondentů ve společnosti, 20 % odpočinek, 12% vzdělávání, 10% cestování, 17% sport a turistika, 15% četba, 11 % návštěva kulturních zařízení a 5% respondentů nemá volný čas. Pro potvrzení hypotézy jsem tyto výsledky porovnála s trávením volného času v zemi původu, otázkou č. 10. v ní respondenti uvedli, že nejvíce času trávili sportem a turistikou 25%, 17% uvedlo návštěvou kulturních zařízení, 12% odpočinkem, četbou, vzděláváním a ve společnosti vždy po 11%, 9% cestováním a u 4% nebyl volný čas. Respondenti v této otázce mohli zaškrtnout více odpovědí, nebo doplnit jiný způsob trávení volného času. Této možnosti využil 1 dotazovaný a uvedl zde péči o své děti. Z výsledků je patrné, že trávení volného času v České republice je téměř shodné jako

v zemi původu a tedy, že životní styl více jak poloviny imigrantů je stejný jako v zemi jejich původu. Hypotéza č. 1 se tedy potvrdila.

Další okruh otázek v dotazníku byl zaměřen na získávání informací z oblasti kultury a tradic cizinců.

Graf č. 11 znázorňuje, kde se respondenti vzdělávali ve znalostech českého jazyka. 60% dotazovaných se vzdělávalo v kurzech českého jazyka pro cizince, 31% uvedlo možnost samouk a 9% ve škole, zejména na univerzitě. Jinou možnost neuvedl žádný respondent. Dle mých osobních zkušeností se většina imigrantů snažila porozumět českému jazyku, ale bylo to také ovlivněno druhem zaměstnání, které vykonávali. Nekvalifikovaná zaměstnání, která nejsou příliš vázána na znalost českého jazyka, nevyžadují dokonalou znalost českého jazyka. Na druhou stranu ale více než polovina cizinců využila kurzy pro cizince a snažila se tak získat dovednost dorozumět se.

Na tuto otázku přímo navazovala otázka č. 12, ve které jsem zjišťovala, zda respondenti mají možnost hovořit v ČR svým rodným jazykem. Převážná část respondentů - 82% uvedla, že tu možnost mají, 18% že nikoli. Za nejčastější místo, kde si mohou cizinci popovídat svým rodným jazykem, uváděli rodinu a přátelé. Z toho vyplývá, že přestože více jak polovina cizinců se dorozumí česky, převážná část také stále hovoří svým rodným jazykem a udržuje si tak svoji kulturní identitu. Tím se mi také potvrdila hypotéza, že cizinci si udržují zvyky ze země svého původu a současně přijali české zvyky a tradice. Hypotéza se potvrdila.

V otázce č. 13, ve které respondenti byli dotazováni na to, zda mají české přátele a zda se s nimi pravidelně udržují kontakty. 71% respondentů uvedlo, že ano, 29% nikoli. Toto zjištění mě velmi mile překvapilo a domnívám se, že většina cizinců si uvědomuje, že je důležité udržovat kontakty a komunikovat s českými občany což je také jedna z důležitých součástí integrace do společnosti.

Další otázkou z okruhu kultury, č. 14 bylo zjišťováno, zda respondenti dodržují české svátky a tradice. 18% uvedlo, že české svátky a tradice nedodržují a

převážná většina: 82% uvedla, že ano. U cizinců bývalého Sovětského svazu je patrná kulturní blízkost a z toho plyne, že některé svátky se s našimi prolínají a jsou tedy i v České republice dodržovány. Ty, které doposud neznali, plynule přijali. Důvodem může být také to, že většina těchto svátků jsou dnem volna. Zjišťování dodržování českých svátků a tradic bylo podkladem pro vyhodnocení hypotézy č. 3, že cizinci udržují zvyky ze země svého původu a současně přijali české svátky a tradice. Hypotéza se tedy potvrdila.

V otázce č. 15 bylo zjišťováno, zda respondenti navštěvují kulturní zařízení, zejména kina a divadla. Většina - 64% uvedla ano, 36% uvedlo ne. Tento fakt jsem porovnávala se stavem v zemi původu, který je přiblížen grafem č. 16, ze kterého je patrné, že: 53% uvedlo, že navštěvovali kulturní zařízení a 47% nenavštěvovali. Tento výsledek mi potvrdil hypotézu č. 1, která udává, že životní styl více jak poloviny imigrantů je stejný jako v zemi jejich původu.

Další oblast, kterou jsem mapovala v rámci životního stylu byly otázky směřované na pohybovou aktivitu, její frekvenci. Dále na konzumaci alkoholu a kouření, jakožto na významné faktory ovlivňující zdravotní stav.

V otázce č. 17 respondenti odpovídali na to, zda vykonávají pohybovou aktivitu v ČR. 40% dotazovaných uvedlo ano, 60% nikoli. Abych porovnávala, zda se imigrantům změnil životní styl, zjišťovala jsem v další otázce č. 19 pohybovou aktivitu v zemi jejich původu, kde výsledky byly následující: 44% respondentů uvedlo, že ano a 56% , že ne.

Také jsem zjišťovala frekvenci pohybové aktivity v České republice, jejíž procentuální zastoupení je vidět v grafu č. 18. Je z něj patrné, že: 50% dotazovaných uvedlo několikrát do týdne, 27% několikrát do měsíce, 18% denně a 5% méně než jednou za měsíc.

Graf č. 20 znázorňuje frekvenci pohybové aktivity v zemi původu. 62% respondentů uvedlo, že sportovali několikrát do týdne, 21% respondentů uvedlo denně, 17% respondentů několikrát do měsíce a méně než jednou za měsíc neuvedl žádný respondent. Z výzkumu tedy vyplývá, že pohybová aktivita i její frekvence v České

republiky je téměř shodná s pohybovou aktivitou v zemi původu a tedy že i že životní styl více jak poloviny imigrantů je stejný jako v zemi jejich původu. Hypotéza č. 1 se potvrdila.

Další část otázek byla zaměřena na výzkum zneužívání návykových látek, zejména kouření a konzumaci alkoholu. Ke konzumaci alkoholu je naše společnost poměrně tolerantní. Tento postoj se většinou mění pouze při nadměrné konzumaci nebo vzniku závislosti. Intoxikace alkoholem je také příčinou mnoha trestných činů.

Na zjišťování konzumace alkoholu v ČR byla zaměřena otázka č. 21. Graf znázorňuje, že 60% respondentů konzumuje alkohol a 40% respondentů ne. Téměř stejné procentuální zastoupení bylo zjištěno v grafu č. 23 kde: 62% dotazovaných uvedlo, že konzumovalo alkohol v zemi původu a 38% dotazovaných nikoli.

Otázka č. 22 rozšiřuje předešlé otázky o frekvenci konzumace alkoholu v ČR. 49% dotazovaných uvedlo několikrát za měsíc, 39% méně než jednou za měsíc, 9% několikrát za týden a 3% uvedli denní konzumaci. Taktéž jsem se zajímala o zjištění frekvence konzumace alkoholu, ale tentokrát v zemi původu kde výsledky byly podobné jako v České republice a konkrétně je nastiňuje graf č. 24, kde: 68% dotazovaných uvedlo, že konzumuje alkohol stejně intenzivně jako nyní, 12% dotazovaných uvedlo, že konzumují alkohol více intenzivně a 20% méně intenzivně.

Emigrace a tzv. „vytržení z kořenů“ je velmi závažný proces, který působí na oblast psychiky jedince a klade na ni velmi vysoké nároky. Zneužívání alkoholu by bylo možným východiskem v stresující situaci, ale dle výsledků výzkumu v Jihočeském kraji je patrné, že v souvislosti s emigrací u cizinců nedošlo k posílení užívání návykových látek. Hypotéza č. 2 se mi tedy nepotvrdila.

Ze všech škodlivých návyků je kouření nejzávažnějším rizikem pro zdraví. Je příčinou mnoha civilizačních onemocnění. Proto jsem se ve svém výzkumu zaměřila také na tento rizikový faktor.

Graf č. 25 nám znázorňuje kolik respondentů jsou kuřáci. 42% respondentů uvedlo, že kouří, 58% že nikoli. Pro porovnání jsem zjišťovala procentuální zastoupení osob, které kouřily v zemi původu. V grafu č. 27 uvedlo 45% respondentů, že kouřilo v zemi původu, a 55% uvedlo, že nikoli.

Otázka č. 26 se rozšiřuje předchozí otázky týkající se kouření a informuje nás na množství vykouřených cigaret denně v ČR. Největší procentuální zastoupení 44% uvedli respondenti, kteří vykouří 1-5 cigaret denně, 39% respondentů vykouří 6-10 cigaret denně, 13% respondentů vykouří 11-20 cigaret denně a 4% respondentů vykouří 20 a více cigaret denně. Podle odpovědí na otázku č. 28 jsem zjistila, jak intenzivně respondenti kouřili v zemi svého původu. 60% respondentů uvedlo, že stejně intenzivně, 8% méně intenzivně a 32% více intenzivně. Z tohoto výsledku lze vyvodit, že kouření v České republice a v zemi původu je u více jak poloviny dotazovaných stejné. Hypotéza, že v souvislosti s emigrací u cizinců došlo k posílení užívání návykových látek se mi tedy nepotvrdila. Domnívám se, že většina cizinců, která emigruje, nemá potřebu vyrovnávat se se změnou životních podmínek a životního stylu nadměrným užíváním návykových látek. Příčinou může být, že psychická zátěž u cizinců není tak vysoká a to díky podpoře rodinných příslušníků, jejich krajanů již zde žijících a v neposlední řadě také státní integrační politiky.

V závěru diskuze jsem se zaměřila na otázky, které nám přibližují zdravotní stav a zjišťují kvalitu života dotazovaných.

Otázka č. 29 se týkala využívání preventivních prohlídek u ošetřujícího lékaře. 53% dotazovaných uvedlo odpověď, že využívá a 47 % preventivních prohlídek nevyužívá. Zdravotnické služby ovlivňují zdravotní stav přibližně z 10%. Dle mého úsudku považuji zájem o preventivní prohlídky cizinci za nedostatečný. Procento osob, které absolvuje preventivní prohlídky by bylo ještě nižší, nebýt preventivních prohlídek vyžadovaných zaměstavateli.

V otázce č. 30 měli respondenti zhodnotit současnou kvalitu života. 27% respondentů odpovědělo, že je stejná jako v zemi původu, 46% respondentů vnímá

kvalitu života horší a u 27% se kvalita života zlepšila. Azylant súdánské národnosti uvedl zhoršení kvality života ve všech uvedených oblastech. Otázka č. 31 se zaměřovala na kvalitu života, konkrétně na oblasti, které respondenti vnímají v současnosti za zhoršené. 22% uvedlo zhoršení zdravotního stavu, 19% zhoršení v oblasti zaměstnání, po 13% v oblast kultury, financí a sociálních vztahů, 12% v oblasti bydlení a 9% ve volnočasových aktivitách. Kvalita života závisí na individuálním pohledu a prioritách každého jedince.

Toto zjištění znamená, že u části dotazovaných, přestože se zvýšil jejich socio-ekonomický standard, došlo ke zhoršenému vnímání kvality života. Příčinou je mnohdy nenaplnění představ o životě po přistěhování do České republiky a ne tolik výrazné zlepšení finanční situace oproti očekávání. Toto je také patrné z grafu č. 32.

Zhoršení kvality života azylanta ve všech uvedených oblastech přisuzují ke kulturní odlišnosti a ke ztrátě kontaktu s rodinou a přáteli.

Poslední otázkou jsem zkoumala, zda se respondentům zhoršil zdravotní stav po přistěhování do České republiky. 80% dotazovaných uvedlo, že se jejich zdravotní stav nezhoršil a 20% uvedlo, že se zhoršil. V dotazníku bylo možné přiblížit, jakým způsobem se jejich stav zhoršil. Této možnosti využilo 6 respondentů. Tito neuvádějí, že by ke zhoršení jejich zdravotního stavu přispěla emigrace.

Z provedeného výzkumu mohu konstatovat, že se životní styl imigrantů a azylantů v České republice v Jihočeském kraji a v zemi jejich původu nezměnil. Tento cíl byl současně i hypotézou, ve které jsem se snažila potvrdit, že „životní styl více jak poloviny imigrantů je stejný jako v zemi jejich původu“. Tato hypotéza se mi potvrdila. Zkoumaná hypotéza, že „v souvislosti s emigrací u cizinců došlo k posílení užívání škodlivých látek“ se nepotvrdila. Poslední zkoumaná hypotéza, kterou jsem se snažila potvrdit, zda „cizinci udržují zvyky ze země svého původu a současně přijali české zvyky a tradice“, se mi potvrdila.

6. ZÁVĚR

Cílem bakalářské práce bylo porovnat životní styl imigrantů a azylantů v České republice v Jihočeském kraji a v zemi jejich původu. Cíl práce byl splněn. Hypotéza, že životní styl více jak poloviny imigrantů je stejný jako v zemi jejich původu se mi potvrdila. K potvrzení došlo na základě výsledku vyplývajícího z výzkumu, kde jsem zkoumala faktory životního stylu, např. pohybovou aktivitu, kde dotazovaní uvedli téměř totožné údaje jako v zemi původu. Dále jsem zkoumala volnočasové aktivity, kde největší procentuální zastoupení a to jak v České republice, tak v zemi původu zaujímá sport a turistika. Co se týkalo otázky zaměstnanosti, také jsem dospěla k závěru, že poměr osob, které pracovali v zemi svého původu, je shodný výsledkem zaměstnanosti v ČR.

V druhé hypotéze jsem předpokládala, že v souvislosti s emigrací došlo u cizinců k posílení užívání návykových látek. Zkoumala jsem zejména konzumaci alkoholu a kouření. Emigrace je velmi závažný proces, který působí na oblast psychiky jedince a klade ne ni velmi vysoké nároky. Zneužívání alkoholu by bylo možným východiskem v stresující situaci, ale dle výsledků výzkumu je zřejmé, že v souvislosti s emigrací u cizinců, nedošlo k nadměrnému užívání návykových látek. Toto zjištění považuji za pozitivní jev a taktéž z toho vyplývá, že životní styl imigrantů se nezměnil. Hypotéza č. 2 se mi tedy nepotvrdila.

Třetí hypotéza, že cizinci udržují zvyky ze země svého původu a současně přijali české zvyky a tradice, se mi potvrdila. Tento výsledek je možné opřít o skutečnost, že cizinci si stále udržují své kulturní tradice a mateřštinu a zachovávají si tak kulturní identitu, ale také současně dodržují české svátky, a většina z nich udržuje i pravidelné kontakty s českými přáteli.

V bakalářské práci jsem se také snažila zmapovat kvalitu života imigrantů a azylantů, protože si myslím, že hlavním důvodem jejich emigrace bylo nalézt lepší život. Dospěla jsem k závěru, že téměř polovina vnímá kvalitu života horší, než v zemi

původu. Důvodem je podle mého mínění nenaplnění představ o životě po přistěhování do České republiky a neznalost místních podmínek.

Z výsledku práce vyplývá, že životní styl imigrantů a azylantů v České republice v Jihočeském kraji je stejný jako v zemi jejich původu. Proto bych doporučila zaměřit se na lepší integraci, což je věcí nejen minoritní skupiny, ale také majoritní společnosti. Integrace je přirozeným důsledkem migrace, je žádoucím jevem. Cizinci by měli mít právo uplatňovat princip rovného přístupu a rovné příležitosti a to zejména ve vztahu k jejich právnímu postavení a ochraně, zaměstnávání a podnikání, bydlení, kultuře, náboženství a jazyku, vzdělávání, zdravotní péči a účasti na veřejném a politickém životě v ČR, včetně veřejné ochrany cizinců před diskriminací.

Myslím si, že má práce by mohla být přínosem nejen pro odborníky, ale i pro širokou veřejnost. Získání základních znalostí a orientace v problémech, s nimiž se cizinci po svém příjezdu do České republiky setkávají, mohou pomoci k lepšímu pochopení jejich nelehké situace. Cílem bakalářské práce bylo přiblížit způsob života, kulturní zvyky a tradice cizinců.

Úplným závěrem bych chtěla říci, že více než rozdíly bychom měli hledat cesty k porozumění, jejíž hlavní podmínkou je navázání komunikace s přistěhovalci.

7. KLÍČOVÁ SLOVA

Azylant

Imigrant

Integrace

Migrace

Národnostní menšiny

Životní styl

8. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ:

1. BADE, K. J. *Evropa v pohybu*. Evropské migrace dvou staletí. 1. vyd. Praha: Nakladatelství Lidové noviny, 2005. 497 s. ISBN: 80-7106-559-5.
2. BERND, R. *Minority Rights in Central and Eastern Europe*. Routledge: 2008. 242s. ISBN 978-0415451857.
3. BITTNEROVÁ, D., MORAVCOVÁ, M. *Etnické komunity v české společnosti*. 1.vyd. Praha: Ermat, 2006. 411 s. ISBN 80-903086-7-8.
4. *Český statistický úřad*. [online]. Praha: Český statistický úřad 2009 cit.[2009-03-08]. Dostupné z: <http://www.czso.cz/csu/cizinci.nsf/datove_udaje/ciz_rizeni_azyl>
5. DIAMANT, J. *Psychologické problémy emigrace*. 1. vyd. Olomouc: Matice cyrilometodějská. 1995. 208 s. ISBN: neuvedeno.
6. FRAŇKOVÁ, S. *Výživa a psychické zdraví*. 1. vyd. Praha: ISV. 1996. 271 s. ISBN 80-85866-13-7.
7. GABAL, I. *Etnické menšiny ve střední Evropě*. Konflikt nebo integrace. 1. vyd. Praha: G plus G, 1999. 341 s. ISBN: 80-86103-23-4.
8. KERLES, M. Přistěhovalci častěji než institutu azylu, využívají pro legalizaci pobytu v Česku například fiktivní sňatky. *Lidové noviny* [online]. 2007. cit. [2009-03-08]. Dostupné z:
<http://www.lidovky.cz/pocet-azylantu-v-cesku-klesa-dgs-/ln_domov.asp?c=A071012_081416_ln_domov_fho>. ISSN 1213-1385.

9. KEBZA, V. *Psychosociální determinanty zdraví.*, 1.vyd. Praha: Academia, 2005. 263 s. ISBN 80-200-1307-5.
10. KOZLOVÁ, L., KUBELOVÁ, V. *Jak psát bakalářskou a diplomovou práci.* 1. vyd. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zdravotně sociální fakulta, 2008. 56 s. ISBN: 978-80-7394-112-3.
11. MARÁDOVÁ, E. et al. *Rozvíjení multikulturního porozumění.* 1. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2006. 111 s. ISBN 80-7290-274-1.
12. MAREŠ, M. et al. *Etnické menšiny a česká politika.* Analýza stranických přístupů k etnické a imigrační politice po roce 1989. 1. vyd. Brno: CDK, 2004. 139 s. ISBN: 80-7325-050-0.
13. *Ministerstvo vnitra České republiky.* [online]. 2008 [cit. 2009-01-06]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/integrace.aspx?q=Y2hudW09MQ%3d%3d>>.
14. *Mighealthnet.* [online]. Praha: Informační síť o dobré praxi ve zdravotní péči pro migranty a etnické menšiny v Evropě. [cit. 2008-02-07]. Dostupné z: <<http://www.mighealth.net/cz/index.php/Speci%C3%A1ln%C3%AD:Search?search=migrace>>.
15. *Národní informační centrum pro mládež.* [online]. Praha. 2006. [cit.2008-12-12]. Dostupné z: <<http://www.icm.cz/mensiny-zakladni-informace>>.
16. ODERICH, P. *Žiji správně?* 1. vyd. Praha: Avicenum. 1988. 143 s. ISBN: 08-026-88.
17. PETRÁSEK, R. *Co dělat, abychom žili zdravě.* 1.vyd. Praha: Vyšehrad. 2001. 128 s. ISBN 80- 7021-711-1.

18. PRAŠKO, J. *Stop traumatickým vzpomínkám. Jak zvládnout posttraumatickou stresovou poruchu.* 1.vyd. Praha: Portál, 2003. 184 s. ISBN 81-7178-811-2.
19. PRAŠKO, J. *Specifické fobie.* 1.vyd. Praha: Portál. 2008. 224 s. ISBN 978-80-7367-300-0.
20. PRAŠKO, J., ESPA-ČERVENÁ, K., ZÁVĚŠICKÁ, L. *Nespavost. Zvládání nespavosti.* 1.vyd. Praha: Portál, 2004. 104 s. ISBN 80-7178-919-4.
21. PRAŠKO, J. PRAŠKOVÁ, H. *Proti stresu krok za krokem. Aneb jak získat klid a odolnost vůči nepohodě.* 1.vyd. Praha: Grada Publishing, 2001. 188 s. ISBN 80-247-0068-9.
22. PRŮCHA, J. *Multikulturní výchova.* 1. vyd. Praha: Triton, 2006. 263 s. ISBN: 80-7254-866-2.
23. RUSSELL, K. *Atlas lidské migrace.* 1.vyd. Praha: Mladá fronta, 2008. 192 s. ISBN 978-80-204-1706-0.
24. SARTORI, G. *Pluralismus, multikulturalismus a přistěhovalci.* Praha: Dokořán, 2005. 134 s. ISBN 80-7363-022-2.
25. ŠÍŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice.* 1.vyd. Praha: Portál, 2001. 188 s. ISBN: 80-7178-648-9.
26. ŠÍŠKOVÁ, T. *Výchova k toleranci a proti rasismu.* 2.vyd. Praha: Portál, 1998. 208 s. ISBN 80-7178-285-8.
27. Terminologický slovník In *Ministerstvo vnitra a Policejní prezidium ČR* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra a Policejní prezidium ČR, 2006 [cit.2009-03-04]. Dostupné z: <<http://www.mvcr.cz/clanek/terminologicky-slovník.aspx>>.

28. TESAŘ, F. *Etnické konflikty*. 1.vyd. Praha: Portál, 2007. 251 s.
ISBN 978-80-7367-097-9.
29. VÁGNEROVÁ, M. *Psychopatologie pro pomáhající profese*. Variabilita a patologie lidské psychiky. 3. vyd. Praha: Portál, 2009. 444 s. ISBN 80-7178-678-0.
30. *Velký lékařský slovník*. [online]. Praha.2008 [cit.2009-03-03]. Dostupné z:
<<http://lekarske.slovniky.cz/pojem/determinanty-zdravi>>.
31. VURM, V. *Vybrané kapitoly z veřejného a sociálního zdravotnictví*. 1. vyd. Praha: Manus, 2004. 100 s. ISBN:80-86571-07-6.
32. WASSERBAUER, S. *Výchova ke zdraví*. 3.vyd. Praha: Státní zdravotní ústav, 2001.
ISBN 80-7071-172-8.
33. WILLMAN , S., KNAFLER, S., PIERCE, S. *Support for Asylum-seekers: A Guide to Legal and Welfare Rights*. [s.l.]: Legal Action Group , 2001. 592 s.
ISBN 978-1903307021 .
34. *Zákon číslo 350/20005 Sb. kterým se mění zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony.*
35. *Zákon č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů.*

9. PŘÍLOHY

Příloha č. 1 – Dotazník

Příloha č. 2 – Počet udělených azylů v ČR

Příloha č. 3 – Počty cizinců v ČR

Příloha č. 1: Dotazník

Dobrý den,

v souvislosti s výzkumem v praktické části mé bakalářské práce na téma „Změny životního stylu u imigrantů a azylantů v České republice v regionu Jihočeský kraj“ si Vás dovoluji požádat o spolupráci s vyplněním dotazníku. Dotazník a především Vámi vyplněné údaje zcela podléhají anonymitě dle znění zákona č. 101/2000 Sb., v platném znění o ochraně osobních údajů. Pozorně si přečtěte každou otázku a odpověď označte křížkem nebo doplňte.

Předem děkuji za spolupráci.

Irena Zemanová

1. Jaký je Váš věk?

- 18-25
- 25-30
- 30-40
- 40-50
- více než 50

2. Pohlaví

- muž
- žena

3. Jaký máte status?

- imigrant
- azylant

4. Jak dlouho žijete v ČR?

(vypište).....

5. Jaká je Vaše národnost?

(vypište).....

6. Nejvyšší dosažené vzdělání:

- neukončené
- základní
- středoškolské
- středoškolské s maturitou
- vyšší odborné
- vysokoškolské

7. Rodinný stav:

- vdaná/ženatý
- svobodná/ý
- družka/druh
- vdova/vdovec
- rozvedená/ý

Pokud jste vdaná/ženatý je Váš manžel/ka také imigrant/azylant?

- ano
- ne

8. Máte děti?

- ano
- ne

9. Jste zaměstnán/a?

- ano
- ne

10. Byl/a jste zaměstnán/a v zemi svého původu?

- ano
- ne

11. Jak jste se naučil/a česky?

- ve škole
- na kurzech
- samouk
- jinak

(vypište).....

12. Máte možnost mluvit svým rodným jazykem?

- ano
- ne

Pokud ano, kde tu možnost máte?

(vypište).....

13. Jak trávíte svůj volný čas?

- sportem a turistikou
- návštěvou kulturních zařízení
- vzděláváním
- ve společnosti (restaurace, bary,...)
- odpočinkem
- četbou

- cestováním
- nemám volný čas
- jinak
(vypište).....

14. Jak jste trávil/a volný čas v zemi svého původu?

- sportem a turistikou
- návštěvou kulturních zařízení
- vzděláváním
- ve společnosti (restaurace, bary,...)
- odpočinkem
- četbou
- cestováním
- nemám volný čas
- jinak (vypište).....

15. Jaké zvyky dodržujete ze země svého původu? (svátky,... vypište)

.....

16. Dodržujete nějaké české svátky, tradice?

- ano
- ne

17. Máte nějaké české přátele se kterými se vídáte pravidelně?

- ano
- ne

18. Sportujete?

ano

ne

Pokud ano, jak často?

denně

několikrát týdně

několikrát do měsíce

méně než jednou za měsíc

19. Sportoval/a jste v zemi svého původu?

ano

ne

Pokud ano, jak často?

denně

několikrát týdně

několikrát do měsíce

méně než jednou za měsíc

20. Navštěvujete nějaká kulturní zařízení? (kina, divadla,...)

ano

ne

Navštěvoval/a jste kulturní zařízení v zemi svého původu?

ano

ne

21. Pijete alkohol?

ano

ne

a) Pokud ano, jak často?

- denně
- několikrát za týden
- několikrát za měsíc
- méně než jednou za měsíc

b) Pil/a jste alkohol v zemi svého původu

- ano
- ne

c) Pokud ano, jak často?

- stejně intenzivně
- méně intenzivně
- více intenzivně

22. Kouříte?

- ano
- ne

a) Pokud ano, kolik cigaret v průměru vykouříte?

- 1-5
- 6- 10
- 11-20
- 20 a více

b) Kouřil/a jste v zemi svého původu?

- ano
- ne

c) Pokud ano, jak intenzivně?

- stejně intenzivně
- méně intenzivně
- více intenzivně

23. Zhoršil se Váš zdravotní stav po tom, co jste se přestěhoval/a ze země svého původu?

Pokud ano, jak?

- ano(vypište).....
- ne

24. Navštěvujete pravidelné preventivní lékařské prohlídky?

- ano
- ne

25. Změnila se kvalita vašeho života po tom, co jste se přistěhoval/a do ČR?

- nezměnila se
- zhoršila se

Pokud ano, v jaké oblasti?

- sociálních vztahů (rodinné, partnerské)
- bydlení
- zaměstnání
- zdravotního stavu
- volnočasových aktivit
- kultury
- finanční

- zlepšila se

Pokud ano, v jaké oblasti?

- sociálních vztahů (rodinné, partnerské)
- bydlení
- zaměstnání
- zdravotního stavu
- volnočasových aktivit
- kultury
- finanční

Příloha č. 2: Tabulka udělených azylů

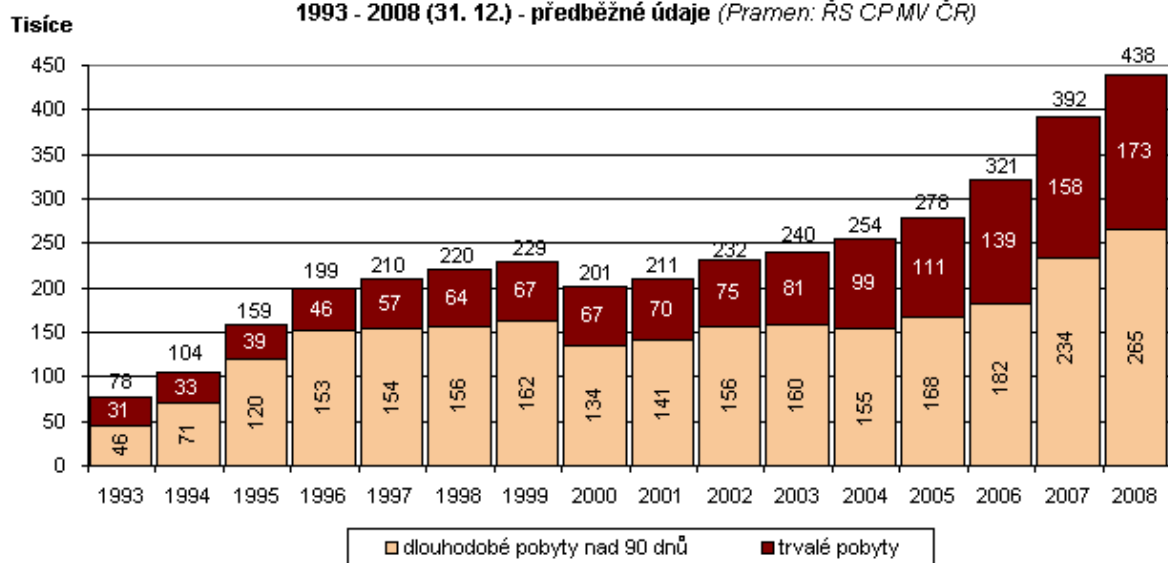
Státní občanství	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Celkem
Celkem	162	96	78	79	133	83	103	208	142	251	268	191	157	1 951
Afghánistán	23	14	15	20	22	9	17	30	7	5	5	8	1	176
Albánie	6	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	6
Alžírsko	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Angola	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	2
Arménie	22	4	-	3	16	1	6	26	9	19	7	6	4	123
Ázerbajdžán	1	3	7	-	6	-	3	-	-	-	4	2	1	27
Bangladéš	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Bělorusko	-	5	7	11	24	25	26	20	29	47	66	32	19	311
Bosna a Hercegovina	5	16	3	4	1	-	-	1	-	-	3	-	-	33
Bulharsko	1	1	-	7	4	-	-	-	-	1	-	-	-	14
Burundi	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Čad	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Čína	-	-	-	-	-	-	-	-	2	3	1	-	-	6
Džibutsko	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	-	-	2
Eritrea	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Etiopie	1	-	-	2	-	-	1	-	-	2	1	2	1	10
Gambie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Ghana	7	3	5	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16
Gruzie	8	1	5	-	-	3	-	8	4	4	-	6	1	40
Guinea	-	-	-	-	-	1	-	-	-	4	1	1	-	7
Chorvatsko	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Indie	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	2
Irák	9	9	6	2	7	4	8	7	4	1	7	17	10	91
Írán	1	-	-	2	1	10	-	3	3	4	-	-	2	26
Jihoafrická republika	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	1
Jordánsko	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	1
Jugoslávie	2	-	-	9	9	9	1	4	1	5	-	-	-	40
Jugoslávie (bývalá)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Kambodža	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Kamerun	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	4	6
Kazachstán	-	-	-	-	1	5	-	11	10	18	31	6	14	96
Kongo	-	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	1	3
Konžská dem. rep.	-	-	9	5	4	4	-	-	-	2	2	-	2	28
Kuba	4	2	-	-	1	-	4	5	-	3	-	10	3	32
Kypr	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Kyrgyzstán	-	-	-	-	-	-	-	4	4	4	5	3	1	21
Libérie	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Libye	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Makedonie	5	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Maroko	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Moldavsko	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6	1	1	8	17
Mongolsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Myanmar	-	-	-	-	-	-	-	-	1	6	-	3	26	36
Nigérie	2	6	1	1	1	1	-	-	2	-	-	2	-	16
Nikaragua	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Pákistán	-	-	-	-	1	-	-	5	-	2	4	1	6	19
Palestina	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0

Tabulka udělených azylů (pokračování)

Státní občanství	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	Celkem
Pobřeží slonoviny	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1
Rumunsko	28	5	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	34
Rusko	2	1	4	1	8	3	28	62	45	69	51	31	18	323
Rwanda	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1
Senegal	1	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	2
Sierra Leone	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Somálsko	-	2	-	-	1	-	-	-	-	-	7	10	1	21
Sovětský svaz (-ex)	4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4
Srbsko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Srbsko a Čer. Hora (-ex)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	2	1	-	3
Srí Lanka	-	-	-	-	5	-	-	1	2	-	2	1	-	11
Súdán	-	1	1	-	1	-	-	1	4	1	2	4	-	15
Sýrie	1	1	-	-	1	-	4	4	-	-	3	1	2	17
Tádžikistán	-	-	4	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	5
Togo	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-	1	-	-	2
Tunisko	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0
Turecko	-	-	-	-	-	-	-	2	1	5	-	1	-	9
Turkmenistán	-	-	-	1	5	-	-	-	-	3	1	-	1	11
Ukrajina	5	-	-	1	7	3	2	6	5	9	31	19	17	105
Uzbekistán	-	-	1	2	-	-	-	-	1	17	2	11	-	34
Vietnam	10	13	3	2	1	2	1	3	3	1	-	2	-	41
Zair (bývalý) nezjištěna	9	2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11
bez státní příslušnosti	2	6	5	3	3	1	1	-	2	1	23	5	11	63

Příloha č. 3: Tabulka cizinců

**Vývoj počtu cizinců s pobyty trvalými a dlouhodobými pobyty nad 90 dní v ČR
1993 - 2008 (31. 12.) - předběžné údaje (Pramen: ŘS CPMV ČR)**

**5 nejčetnějších státních občanství cizinců v ČR - k 31. 12. 2008
předběžné údaje (Pramen: ŘS CPMV ČR)**

